Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

Nr. 235 | Łódź, Wtorek 8 października 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז דינסטאג, ד תשרי תר"צ | № 235

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | ... לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

שטורם־ווינד, פערפלייצונג, ערד־ציטערניש

אונטערגעגאנגענע שיפען מיט מענשליכע קרבנות.— חרוב געווארען וועלדער, איינגעפאלען הייזער.— גרויסע לאנד־שטחים אונטער'ן וואסער.— טראגישע סצענעס שפּילען זיך אפּ אין א פערפלייצטען קינדער־היים

ערד־ציטערניש מיט מענשליכע קרבנות אין אויסטראליען

פאריז, 7. (ספ. טעל.) איבער איינע פראנצויזישע געגענדען איז אדורך א שרעקליכער שטורם מיט א שלאנס־רעגען.

אין דער געגענד ואניאן האט דער שטורם פערניכטעט 5 הייזער. די איינוואוינער זענען קוים ארויס מיט'ן לעבען.

די טעלעפאן און טעלעגראף־פערבינדונג איז געווען אויף א לענגערע צייט איבערגעריסען. די וואסער־פערפלייצונג האט אונטערגעוואשען די באהן שינען אויף א לענגערען שטח, און צוליב דעם איז אויך די באהן־קאמוניקאציע איבערגעריסען געווארען.

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.) אין דרום־אפריקא האט זיך דורכגעטראגען א שרעקליכער ציקלאן. אם־שטארקסטען האט געליטען די שטאט יאהאניסבורג, וואו העכער 100 הייזער זענען חרוב געווארען און טויזענדער איינוואוינער זענען געבליבען אהן א דאך. עס איז דא א גרויסע צאהל פערוואונדעטע.

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.) ביי די ברעגען פון אירלאנד און ענגלאנד בושעוועט א שרעקליכער שטורם. אין איין ארט אין אירלאנד האט עס צושפרענגט 3 בריקען. אין קוראָרט בורנעמוט האט דער שטורם אוועקגעטראגען אין ים אריין 70 באָד־ביידלעך, וואס זענען געווען אויפגעשטעלט אויפ'ן ים־ברעג. 2 מאן זענען דערהרגעט געווארען, פיל מענשען זענען פערוואונדעט געווארען.

סאארבריקען, 7. (ט. אג.) דער שטארקער שטורם, וועלכער האט זיך זונטאג נאכמיטאג אריבערגעטראגען איבער'ן אונטערשטען סאאר־געביט, האט אין סאאר־בריקענער וואלד אנגעמאכט גרויסע שאדענס 100 אלטע ביימער זענען מיט'ן ווארצעל ארויסגעריסען געווארען. דער שאסעי איז פערלעגט מיט אומגעווארפענע ביימער. די גאנצע וואלד־געגענד דערמאנט אין דעם אויסזעהען פון די וועלדער נאך די שווערע מלחמה־שלאכטען.

לאנדאן, 7. (א. ט. אג.) א שווערער שטורם וועלכער טראגט זיך מיט א געשווינדיגקייט פון 70 מייל א שעה, האט ביי די ענגלישע דרום־ברעגען אנגעמאכט גרויסע פערוויסטונגען. א סך פישער־שיפלעך האבען געפונען זייער קבר אין די צובושעוועטע ים־כוואליעס, צוויי פערזאן זענען אומגעקומען א גרויסע צאהל מענשען זענען גראטעוועט געווארען.

לאנדאן, 7. (א. ט. אג.) פון קאלאמבא טיילט מען מיט, אז די שיף האכסט, וועלכע איז דעם 21. סעפטעמבער שטעקען געבליבען אין זאמד איז דורך דעם שטורם צושמעטערט געווארען. אנדערע דאמפערס זענען אויך צושמעטערט געווארען אן פעלזען אויף וועלכע די שיפען זענען דורכ'ן שטארקען ווינד ארויסגעשליידערט געווארען.

קאפענהאגען, 7. (ט. אג.) אין דער סביבה פון פלארע איז פארגעקומען א שווערע שיפס־קאטאסטראפע. ביינאכט ווען די פאסאזשירען זענען געשלאפען אין די קאיוטען, האט די שיף האקאוויל פּלוצים אנגעהויבען צו זינקען. אלע פאסאזשירען זענען ארויסגעשפרינגען אין די נאכט־קליידונג און טראגיש גענומען רופען נאך הילף. אבער זייערע הילף־רופען זענען פערלוירען געווארען אין דער נאכט־פינסטערניש. די שיף האט זיך אלץ טיפער אראפגעלאזט אין וואסער. די אומגליקליכע פאסאזשירען האבען גענומען שפרינגען פון דער זינקענדיגער שיף אין ים. גליקליכערווייזע האט זיך צעהן מעטער פון דער אונטערגעהענדיגער שיף געפונען אן אינזעל, דארט אהין האבען זיך גראטעוועט א טייל פאסאזשירען מיט דער שיפס־מאנשאפט צוזאמען 52 פערזאן.

5 שעה צייט זענען די אומגליקליכע געלעגען אויף דער אינזעל האלב נאקעט אויף דער ביינאכטיגער קעלט א פערבייפאהרענדע נארוועגישע שיף האט די פערצווייפעלטע בעמערקט און אויסגעלייזט זיי פון דעם פיינדליכען גיהנום, 20 פערזאן זענען דערטרונקען געווארען. דער קאפיטאן איז גראטעוועט געווארען.

טאקיא, 7. (ט. אג.) ביי די צפון־יאפאנישע ברעגען נישט ווייט פון דער אינזעל לוקו הערשט א געוואלדיגער שטורם. אין משך פון 6 שעה זענען 1500 הייזער געווארען אויסגעגלייכט מיט דער ערד, 24 מאטאר־שיפלעך זענען דערטרונקען געווארען און 12 פערזאן זענען אומגעקומען.

רוים, 7. (ט. אג.) די שטאט סאוועונע מיט דער אומגעגענד האט געליטען פון א שווערען וואלקענבראך. אלע נידריגע טיילען פון שטאט זענען פערגאסען געווארען מיט וואסער, די פייערלעשער האבען מיט גרויסע מיה ארויסגעראטעוועט די איינוואוינער פון די פערגאסענע שטובען.

אין א קינדער־היים, וועלכע איז פערגאסען געווארען מיט וואסער האבען זיך אפגעשפּילט טראגישע סצענעס. די עלטערן צוזאמען מיט די פייערלעשער האבען נאך שווערע אנשטרענגונגען קוים ארויסבעקומען דאס קליינווארג פונ'ם פערפלייצטען קינדער־היים.

אלע טייכען זענען ארויס פון די ברעגען. פערפלייצט ווייטע שטרעקען לאנד. טעלעגראף־פערבינדונגען זענען צושטערט. די באהן־ליניע און די שאסעען געפינען זיך אונטער וואסער. א בריק פון 800 מעטער לאנג איז צוזאמענגעבראכען געווארען.

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.) א טייל פון אויסטראליען טאסמאניען האט שטארק געליטען פון אן ערד־ציטערניש, וואס האט געדויערט א לענגערע צייט. 13 דערפער און עטליכע שטעטלעך זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען, אין שטעטל האבארט איז נישט געבליבען קיין איין גרעסערע געביידע, וואס האט נישט געליטען פון דער ערד־ציטערניש, 350 פערזאן זענען אומגעקומען. אין באם פון פאסמאניש שטעלט געווארען א ערד־ציטערניש אונטערגעם: געוואלדיגע ים־כוואליעס האבען פערגאסען דעם ברעג אויף א גרויסען שטח. אפילו אין דער הויפּט־שטאט מעלבורן האבען זיך געפילט אויפטרייסלונגען. קיין גרויסע שאדענס און קיין מענשען קרבנות זענען אבער דארט נישט געווען.

זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20

שבת, דעם 12־טן אקטאבער 10 פרי קומט פאר א פארלעזונג פון ה׳

זרובבל

א. ד. ט.: „אמונה, אפיקורסות און פראלעטארישע וועלט־אנשויאונג"

טעזן: 1) ביים ווינעלע פון רעליגיע, 2) צווישן צוויי וועלטן, 3) איבערמענשלעכעס און איבערנאטירליכעס. 4) פחד פארן לעבן און מורא פארן טויט, 5) גלויבן און וויסן, 6) יחיד און קאלעקטיוו, 7) דערפארונג און פארנונפט, 8) קאמף מיט דער נאטור און קאמף מיט דער געזעלשאפט, 9) רעליגיעזער עקסטאז און רעוואלוציאנערער פאטאס, 10) רעליגיעזע פיהרער און פראלעטארישע קעמפער, 11) „פריידענקער"־געזעלשאפטן און פאליטישע פארטייען, 12) די יסודות פון דער פראלעטארישער וועלט־אנשויאונג.

בילעטען צו בעקומען אין געזעלשאפט „אוונט־קורסן" זגערזשער 17, פרייטיק נאכמ. און שבת פרי אין קאסע פון פילהארמאניע.

9937

דאס ווארשאווער אנאנסען־אגענטור
יעקב לעוון עט פרוי
ווארשא, מילא 2, וו. 16, טעל. 409-92

ווינשען דער אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט", זייערע ג׳ קונדען, קוזינען, קוזינעס, פריינד און בעקאנטע

א כתיבה וחתימה טובה.

א געזונד און גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזער ליבען ברודער, שוועסטער, שוואגער מיט זייער זוהן דזשעק וויינטרויב, יאהאננא, זיגמונט און היינע **גאלדשטיין** אין **ניו־יארק** (אמעריקא)

פינקוס וויינטרויב,

לאדז, תשרי תר"ץ. ירחמיאל וויינטרויב און פרוי.

א געזונד און גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזער ליבע טאכטער, שוועסטער, שוואגער מיט זייער טעכטערל, מאניא, יאקוב און סאביטסא **גאלדשטיין** אין **בוענאס־איירעס** (ארגענטינע)

פאמיליע ראבינאוויטש

לאדז, תשרי תר"ץ. און פינקוס וויינטרויב.

אתרוגים

מובחרים לולבים והדסים

במקח השוה אין הורט און ענצעל

שוין צו בעקומען ביי

עמנואל קאפעלוש

פלאץ וואלנאשטשי 10 (נייע שטאט).

ניו־יארק א כתיבה וחתימה טובה

און א גוט יאהר ווינשען מיר אונזער ליבען ברודער, שוואגער און אנקעל

ב. הערשענהארן מיט זיין פרוי און ליבע קינדער

מאיר לייזער, גיטעל, פערעלע און ח׳לוש רייך.

גן־ילדים פרעבעל־שולע
PRZEDSZKOLE
I. Kacenelsona
Cegielniana 28 ◆ Kilińskiego 120

עס ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 3 און א האלב ביז 7 יאהר איןביידע פרעבעל־שולען. אויפ'ן פערלאנג פון פיל עלטערן ווערט נאך יום־טוב געעפענט אין ביידע לאקאלען

נאכמיטאג־קאמפלעטען

מיט אנמעלדונגען זיך צו ווענדען אין די קאנצעלאריעס פון די אויבענדערמאנטע שולען.

9931

Dr. D. ROZENCWAJG
צוריקגעקעהרט
נארוטאוויטשא 9

טעלעפאן 74-28.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען

נעמט אן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אוו.

דעם ה׳ ב. בארוסעוויטש צוליב'ן טויט פון זיין

נ.ע. פאטער

דריק איך אויס מיין טיפסטען ביילייד.

ז. זילבערבערג.

9924

עטופי אבל כבד ובלב נשבר עומדים אנו על קברו הפתוח של חברנו החביב

שמואל דבני נ"ע

שנקטף באביב ימיו.

במקום פרחים נוטעים אנו לזכרו 4 עצים ביער הרצל.

להוריו ולאחיו מביעים אנו רגשי צער עמק.

המחנך והתלמידים של המחלקה השלישית

של הגמנסיה הראשונה לנערים בלודז.

9915

וואלדעמאראס האט ארגאניזירט יודישע פאגראמען כדי צו קאמפראמיטירן זיין פאליטישען שונא

קאוונא, (יט"א). א גרויסע סענסאציע האט ארויסגערופען די ערקלערונג פון איינינע מלוכה־בעאמטע אז דער ארגאניזאטאר פון פאגראם אויף יודען אין סלאבאדקע איז געווען דער בעוויטינטער דיקטאטאר פון ליטע פראפ. וואלדעמאראס.

פראפ. וואלדעמאראס האט דאס געטון, כדי צו קאמפראמיטירן זיין שונא — דעם אינערן־מיניסטער.

די יודישע בעפעלקערונג אין ליטע האט אויפגענומען מיט צופרידענהייט וואלדעמאראס'עס מפלה.

דער מיליטערישער קאמענדאנט אין ארץ־ישראל

ירושלים, (י.ט.א.) די פרעסע פערעפענטליכט א רייהע איינצעלהייטען, וואס שילדערן די פערזענליכקייט פון מיליטערישען קאמענדאנט אין ארץ־ישראל בריגאדע־גענעראל ב. וו. ס. דאביק.

גענעראל דאביק האט דורכגעמאכט א נ'ער־פאלגרייכע מיליטערישע קאריערע, וועלכע ער האט אנגעהויבען אלס יונגער אפיציר אין דער דרום־אפריקאנישער מלחמה. שפעטער האט גענ. דאביק זיך בעטייליגט אין איינשטילען די אונרוהען אין אירלאנד און אין יאהר 1914 איז ער מיט די ערשטע ענגלישע מיליטער־אפטיילונגען געקומען נאכ'ן אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה אויף דעם קאמף־פלאץ אין פראנקרייך. בעת דער מלחמה האט גענ. דאביק בעקומען פיל אויסצייכנונגען פון דער ענגלישער, פראנצויזישער און בעלגישער מאכט. אין יאהר 1928 האט ער בעקומען דעם ראנג פון גענעראל־מאיאר און איז דעלעגירט געווארען קיין עגיפטען.

אומצופרידען פאר לוק'ן

ירושלים, 7 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.)

דער „פאלעסטין ביולעטין" דער ארגאן פון דער אראבישער עקזעקוטיווע מעלדעט, אז די עקזעקוטיווע האט זיך געווענדעט צום נציב העליון לארד טשענסעלאר מיט אנ'אנקלאגע אויף לוק'ן. זיי האבען צו איהם נישט קיין צוטרוי און בעטען, אז אלע דאקומענטען זאלען נישט ארורכגעהען דורך זיין האנד.

פארשטעהער פון דער יודישער אגענץ

אין דער אויספארשונגס־קאמיסיע

לאנדאן, 7 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.)

דער געהיימער יוסטיץ־ראט סער נוימאן פאהרט אפ קיין ארץ־ישראל; ער וועט זיין דער פערטרעטער פון דער יודישער אגענץ אין דער אויספארשונגס־קאמיסיע וועגען די לעצטע געשעהענישען.

אראבישע פארשטעהער אין דער אויספארשונגס־קאמיסיע

ירושלים, 7 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.)

ווי מ'טיילט מיט וועט אלס אראבישער פארשטעהער אין דער אויספארשונגס קאמיסיע בעשטימט ווערען דער געוועזענער ענגלישער יוסטיץ־שעפריכטער הייקראפט.

100 דאלאר פאר ענטדעקען מערדער

ירושלים, 7. (טעלעפאניש דורך יט"א).

די מאכט האט פערעפענטליכט פלאקאטען, אז פאר'ן ענטדעקען די מערדער פון יעקב קאהאן, וואס איז ערמארדעט געווארען מיט צוויי וואכען צוריק אין ירושלים וועט מען בעקומען הונדערט דאלאר בעלוינונג.

וואס שטעהט פאר דעם ארגאניזאטאר פון דער שחיטה אין חברון?

ירושלים, 7. (יט"א טעלעגראפיש).

דער בעשולדיגונגס־אקט געגען דעם שייך קאלעם מארקא, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין ארגאניזירען די שחיטה אין חברון זעהט פאר פאר דעם בעשולדיגטען טויט־שטראף.

דעפ. ניעדזשיאלקאווסקי וויל זיך נישט דועלירען

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

ווי בעקאנט האט „גלאס פראוודי" פערעפענטליכט א שארפען ארטיקעל נעגען דעפ. ניערושאלקאווסקי.

דעפ. ניערושאלקאווסקי האט געענטפערט אויף די דאזיגע בעליידיגונג מיט א גרעסערער נאטיץ א. ג. א „קליינע פראוואקאציע" וואו דעפ. ניערושאלקאווסקי רופט אן דעם מחבר פון ארטיקעל אלס פשוטען פראוואקאטאר פון דער דעפענסיווע.

היינט ענטפערט ווידער „גלאס פראוודי". דער ענטפער איז קורץ: „מיר ענטפערען נישט דעם ה' ניערושאלקאווסקי דערפאר, ווייל איינינע ערטער פון זיין נאטיץ צווינגט די לייטונג פון „גלאס פראוודי" ארויסצוציהען קאנסעקווענצען בנוגע ה' ניערשאלקאווסקי אויף אנ'אנדערען וועג. ערשט נאכ'ן ערלעדיגען דעם ענין אויף דעם דאזיגען וועג, וועלען מיר קענען פיהרען מעריטארישע דיסקוסיעס".

ווי מיר דערוויסען זיך, זענען צום דעפ. ניערושאלקאווסקי ארויסגעשיקט געווארען סעקונדאנטען מיט דער פאדערונג פון אנ'עהרען־סאטיספאקציע.

ניערושאלקאווסקי האט אבער די שלוחים פון „גלאס פראוודי" ערקלעהרט, אז ער אנערקענט נישט קיין דועלען און דעריבער ווערט דער ענין איבערגעגעבען אין אנ'עהרען־געריכט.

די הארימאן־טראנזאקציע איז איינגעשטעלט

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

די היינטיגע אוונט־פרעסע מעלדעט, אז הארימאן ציהט צוריק זיין אפערטע.

ווי מיר דערוויסען זיך, אבער, איז נאך דער מייל נישט געשיקט געווארען קיין אפיציעלע קינדיגונג. די פירמע פאדערט נאר, אז די רעגירונג זאל געבען אנ'ענדגילטיגען ענטפער אין משך פון דער וואך. אויב אין משך פון דער צייט וועט דער ענין נישט ערלעדיגט ווערען, וועט די פירמע צוריקציהען די אפערטע.

דערביי ווערט אנגעוויזען אז בכלל לוינט זיך נישט דער פירמע אויספיהרען די טראנזאקציע צוליב דער איצטיגער ירידה פון פוילישע פאפירען אין אמעריקא.

טויזענטער יודישע קוסטארען אין סאוויעט־רוסלאנד

ווערען פערעכענט אלס נעפלייט

מאסקווע, (יט"א). לויט דער לעצטער פערארדנונג פון פינאנץ־קאמיסאריאט וועלען יודישע האנדווערקער פערעכענט ווערען אין סאוויעט־רוסלאנד אלס נעפליים.

די פעראָרדנונג שטעלט פעסט, דאס 37 פערשידענע קאטעגאריעס וועלען פערעכענט ווערען אלס פריוואטע הענדלער. צווישען די דאזיגע קאטעגאריעס קישענס־מאכער, זאקען־בענדלעך־מאכער און אנד. געהען אויך אריין שניידער, האמען־הוט־מאכער, אלס פועל־יוצא פון דער נייער פעראָרדנונג, וועלען די אלע בעלי־מלאכות, וואס פלעגען ארונטער אונטער די אנגעגעבענע 37 קאטעגאריעס פערליערען זייער רעכט אלס קוסטארען צו בענוצען זיך מיט ברויט־קארטלעך און מיט וואוינונגען. זייערע קינדער וועלען אויך נישט קענען אנקומען אין די הויך־שולען.

נישט וועלענדיג פערליהרען די דאזיגע פריווילעגיעס האבען הונדערטער קוסטארען גלייך געמאלדען, אז זיי וועלען בעסער פערזארפען זייערע מאשינען און ווערען אויס קוסטארען, איידער צו ארבייטען און ווערען קלאסיפיצירט אלס נעפלייט. די דאזיגע קוסטארען, אויב זיי וועלען איגנאנצע נישט ארבייטען, וועלען זיי פערעכענט ווערען אלס ארבייטסלאזע און דאס איז אין רוסלאנד איצט פיל בעסער ווי צו זיין פערעכענט אלס נעפמאן.

די יודישע קאמוניסטען פיהרען א קאמפאניע געגען די קאאפעראטיווע האנדווערקער־ארטעלען. די יודישע קאמוניסטען טענה'ן, אז די דאזיגע ארטעלען, זענען פול מיט „שפעקולאנטען, געוועזענע פאבריקאנטען, נעפלייט, און כלי־קודש". די קאמוניסטען פאדערען דערפאר, אז מען זאל אין די ארטעלען אנהויבען א רייניגונג און ארויסווארפען פון דארטען די דאזיגע „נישט־כשר'ע" בעלי־מלאכות.

די ווענדונג פון קורט בלומענפעלד

וועגען שאפען אנ'איינהייטליכען ציוניסטישען פראנט

בערלין, (יט"א). דער פארזיצער פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאנד ה' קורט בלומענפעלד, האט פערעפענטליכט א ווענדונג צו אלע דייטשע ציוניסטען וועגען שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט, אין דער ווענדונג ווערט צוו. אנד. נעזאגט:

די ערפאהרונגען פון די לעצטע וואכען גיבען א גרונד פאר טיפער זארג. די רעוויזיאניסטען האלטען דעם איצטיגען מאמענט פאר פאסיג, כדי אנצוהויבען א פרישען קאמף פאר דער מאכט. די דאזיגע אקציע וועט, פערשטעהט זיך, נישט געלינגען, זי קען אבער פיהרען צו א געוויסער דיסקרעדיטירונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. חוץ רעוויזיאניסטען זענען איצט פערהאן צווישען די דייטשע ציוניסטען נאך גרופען, וואס גרייטען זיך צופלאקערן, אין דער נאהענטסטער צייט אנ'אינערליכען ציוניסטישען קאמף. די דער עקזעקוטיווע איז אַרויסגעטרעטען נישט נאר ה' ליכטהיים, נאר אויך דר. קאלענער, אויף דעם 10־טען נאוועמבער איז צונויפגערופען געווארען קיין ערפורט א קרייזקאנפערענץ. דעם 25־טען דעצעמבער וועט געעפענט ווערען די לאנד־קאנפערענץ פון די דייטשע ציוניסטען, ה' בלומענפעלד דריקט אויס זיין בעדויערען, דאס די פארטייען, וועלכע דארף אויסגענוצט ווערען פאר'ן קאמף פאר דער ציוניסטישער אידעע, ווערט פערשווענדעט אויף אינערליכע שטרייטען און רופט אלע דייטשע ציוניסטען צו שטיצען די בעמיהונגען ביים שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט.

ראש־השנה אלס ארבייטס־טאג

ריגע, 6. (ספ. טעל.) פון לענינגראד איז מען מודיע:

אלס רעזולטאט פון דער אנטי־רעליגיעזער פראפאגאנדע אין סאוויעט־רוסלאנד, האבען דעם היינטיגען ראש־השנה אין לענינגראד פאבריקען טויזענדער יודען איינגעארדענט אנ'ארבייטס־טאג לטובת דעם אעראפלאן־פאנד פאר ארושערביידזשאן. אין דעם ארבייטס־טאג האבען זיך אויך בעטייליגט די ארבייטער יודען פונ'ם „רויטען דרייעק". פון פוטילאווער זאוואד. א מאסע סטודענטען און שילער האבען דאן אינאיינעם מיט די ארבייטער איינגעארדענט א דעמאנסטראציע און מיטינג אין קלוב פון סווערדלאוו'ען.

אין דער אנטי־רעליגיעזער ארבייטס־דעמאנסטראציע האבען אויך אנטייל גענומען זעקס טויזענד האנדווערקער.

Dr. med. STUPEL
12 Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט־, האר און ווענערישע קראנקהייטען, טעגער־שוואכע, לישיי אין ראק, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד
צוריקגעקעהרט

הלמאי איז אפגעלעגט געווארען די רייזע פון דער ענגלישער אויספארשונגס־קאמיסיע?

לאנדאן, 7 (טעלעגראפיש דורך י. ט. א.)

מען טיילט מיט, אז די אמת'ע סיבה פון דעם, וואס די רייזע פון דער ענגלישער אויספארשונגס־קאמיסיע קיין ארץ ישראל איז אפגעלעגט געווארען איז די, וואס מאקדאנאלד ווילט איצט אין אמעריקא.

די ענגלישע רעגירונג וויל אויסמיידען איצט א טומעל און אנ'צוועגטגלע אקציע אין דער היגזיכט פון די אמעריקאנער יודען.

בעשטראפט 2 יודען אין א"י

פאר טראגען רעוואלווערען

ירושלים, 7. (יט"א טעלעגראפיש).

צוויי יודען ביי וועלכע מ'האט געפונען רעוואלווערען זענען בעשטראפט געווארען מיט 25 פונט שטראף יעדער.

דייטשע חלוצים אפגעפאהרען קיין ארץ־ישראל

בערלין, (יט"א) די טעג איז אפגעפאהרען קיין ארץ־ישראל די צווייטע גרופע חלוצים, וואס האט געציהלט 35 פערזאן, מעהרסטענס פון קבוץ „חרות". די איבעריגע דייטשע חלוצים וועלען אפפאהרען קיין ארץ־ישראל אין משך פון חודש אקטאבער.

ערב מארשאל פילסודסקי'ס ארויספאהר קיין איטאליען

ווארשא, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

ווי בעקאנט פאהרט דער מארשאל פילסודסקי בקרוב ארויס קיין איטאליען אויף קוראציע.

צי וועט ער פאר זיין אוועקפאהר בעזוכען ווילנע איז נישט בעקאנט.

א.ענפאנגס איז די רייזע אפגעלעגט געווארען אויף איינינע טעג.

ד"ר פילדערמאן אין בערלין

בערלין, (יט"א). דא וויילט איצט דער פארזיצער פון דער „אוניאן פון די רומענישע יודען" דר. וו. פילדערמאן. דאס פרעזידיום פון „הילפס־פעראיין" האט איינגעארדענט אנ'אויפנאהמע לכבוד דעם רומענישען גאסט, אויף וועלכער דר. פילדערמאן האט רעפערירט וועגען דער לאגע פון די יודען אין רומעניען.

צוליב גרויסע שטייערן

זאגט מען זיך אפ פון שוהלען

ריגע, (יט"א). לעצטענס האט מען אויף די שוהלען אין סאוויעט־רוסלאנד אנגעהויבען ארויפצולעגען אזעלכע גרויסע שטייערן, אז די קהלות, וואס זענען איצט שטארק פעראָרימט זענען עס נישט בייכולת צו בעצאהלען און זענען דעריבער געצוואונגען צו מעלדען דער מאכט אז זיי זאגען זיך אפ פון די שוהלען. צווישען אנדערע האבען אויך די גבאים פון זרח'ט שוהלען אין מינסק צוליב דער דערמאנטער סיבה געמעלדעט דער מאכט, אז זיי זאגען זיך אפ פון דער שוהל, וועלכע איז אזוי ארום איבערגעגאנגען אין רשות פון ארטיגען סאוויעט.

געשטארבען דער בעריהמטער יודישער אריענטאליסט פראפ. זשאן פסיקארי

דא איז געשטארבען אין עלטער פון 74 יאהר דער בעריהמטער אריענטאליסט, עהרען־פראפעסאר פון דער הויך־שול פאר אריענטאלישע וויסענשאפטען זשאן פסיקארי.

זשאן פסיקארי איז געווען א יוד, ער איז געבוירען געווארען אין אדעס און האט חתונה געהאט מיט דער טאכטער פון בעריהמטען פראנצויזישען געשיכטס־פארשער רענאן.

אפגעלעגט דער „אינדוסטריאליזאציע־פלאן"

אין סאוויעט־רוסלאנד

מאסקווע, 7. (טעלעגראפיש דורך יט"א).

דער אינדוסטריאליזאציע־טאג, וואס איז בעשטימט געווארען אויף יום־כפור איז דורכ'ן „חציק" אפגעלעגט געווארען אויף אנ'אנדערען טאג.

קאָנפערענץ אין האנדעלס=מיניסטעריום

יודישע פארשטעהער װעלען ארויסרוקען די פאָסטולאטען פון יודישען סוחר'טום

װ אַ ר ש אַ, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט פארמיטאג האט זיך אין קאנפערענץ־זאל פון האנדעלס־מיניסטעריום אנגעהויבען די גרויסע װירטשאפטליכע קאנפערענץ. אין דער קאנפערענץ בעטייליגען זיך אנ'ערך 100 פערזאן, פארשטעהער פון אלע האנדעלס־קאמערן.

מצד דער רעגירונג בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ: פרעמיער ד"ר שװיטאלסקי, האנדעלס מיניסטער קװיאטקאװסקי, אינערן־מיניסטער סקלאדקאװסקי, פינאנץ־מיניסטער פולק. מאטושעװסקי, באהן־מיניסטער אינזש. קיהן, מיניסטער פאר עפענטליכע ארבייטען מאראטשעװסקי און אגראר־מיניסטער ניעזאביטאװסקי.

די פערטרעטער פון די יודישע סוחרים זאלען בעריהרען די פאסטולאטען פון יודישען סוחר'טום, הויפטזעכליך די שטייער־פראגע, זשיטאגריה א.א.װ.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער האנדעלס מיניסטער קװיאטקאװסקי מיט א רעדע װעגען די אויפגאבע פון די װירטשאפטליכע בעראטונגען. נאכדעם האט ד"ר האסע געהאלטען א רעפעראט װעגען דעם האנדעלס־פּלאנס און איהם האט ערגענצט דער דירעקטאר פון „לעװיאטאן" װארטאלסקי אין דער דיסקוסיע װעלכע ס'האט זיך ענטװיקעלט װעגען דער ראל פון די פריװאט־װירטשאפטליכע פאקטארען אין פוילען האבען אנטיילגענומען רעפ. װעזשביצקי, אינזש. זײַרעמאן (יוד. סוחרים פעראיין װארשא) א. אנר. דירעקטאר פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער אינזש. פייער האט זיך אפגעשטעלט אויף די מיטלען צו פערגרעסערען דעם עקספּארט, הויבען די אינערליכע קאנסומציע א.א.װ.

א גרויסען אינטערעס האט ארויסגערופען דער רעפעראט פון פרעזעס פון דער װארשאװער האנדעלס־אינדוסטריע־קאמער, געװ. מיניסטער טשעטשאװ קלארנער, װעלכע האט רעפערירט זיין פלאן װעגען בויען אין פוילען 100.000 װאוין־הייזער אז העכערען דאס דירה־געלד מיט 40 פראצענט.

אין דער דיסקוסיע ארום דעם רעפעראט האבען זיך בעטייליגט מיניסטער מאראטשעװסקי, געװ. פינאנץ מיניסטער מיכאלסקי, נאטאנזאן, אינזש. סאַבעסקי א. אנר. מיט דעם האט זיך געשלאסען דער ערשטער טאג פון צוזאמענפאהר, די פארטזעצונג װעט פארקומען מארגען (היינט).

די קאנפערענץ װעט דויערען צװיי טעג און װעט טראגען דעמזעלבען כאראקטער װאס די אגרארקאנפערענץ ביים פרעמיער שװיטאלסקי, ד. ה. מען װעט אויסהערען די מיינונגען און פארשלאגען פון די פעראינטערעסירטע צדדים און די רעגירונג װעט דאן אנעמען א שטעלונג צו די װיכטיגסטע פראגען בכלל האט די רעגירונג ברעה עפּטער צונויפרופען אזעלכע קאנפערענצען, כדי אנצוקניפען קאנטאקט מיט די װירטשאפטליכע ספערען.

דער ערשטער טאג פון דער קאנפערענץ האט אין די פירענדע װירטשאפטליכע קרייזען געמאכט א שלעכטען איינדרוק. ביידע צדדים זענען געקומען נישט פארגעבעריית. יעדענפאלס האבען זיי נישט ארויסגערוקט קיין שום פראגראם און אפילו נישט קיין פאסטולאטען. די געהאלטענע רעפעראטען האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער אלגעמיינהייט און נישט קאנקרעטקייט.

אנ'אינטערעס רופט אויך ארויס דער פראיעקט, װעלכער װעט אויספיהרליך בעהאנדעלט װערען אויף דער קאנפערענץ. װעגען שאפען א װירטשאפטליכע קאמער, װאס זאל זיין די העכסטע װירטשאפטליכע אינסטאנץ אין דער מלוכה. װי דאס איז פאראויסגעזעהען אין דער קאנסטיטוציע און זאל מיט זיך בילדען א מין װירטשאפטליכען סיים.

װ אַ ר ש אַ, 7. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראיעקט פון געװעזענעם מיניסטער קלארנער װעגען בויען הייזער טיילט מען מיט פון גוט בעהאװענטע קרייזען אז אלע פראיעקטען װעגען בויען דירות װאס זענען געשטיצט נישט אויף הלואות, װעלען מצד דער רעגירונג נישט אקצעפּטירט װערען. די ביודזשעטען אויף 30]1929 און 31]1930 זעהען נישט פאראױס אזעלכע סומען װאס זאלען דערויף קענען פערװענדעט װערען און דער האזינגער פראיעקט איז דעריבער דערװייל נישט אקטועל, װייל קיין נייע שטייערן װעלען נישט בעשטימט װערען.

גרויסער ערפאלג פון מאקדאנאלדס בעזוך אין אמעריקא

שוין ארויסגעשיקט איינלאדונגען צו דער ים=ענטװאפנונגס=קאנפערענץ

נ יו־י אָ ר ק, 7. (א. ט. או.) היינט האט מאקדאנאלד ארורכגעפיהרט א לענגערע קאנפערענץ מיט פרעזידענט הובער אין דער קאנפערענץ האט אויך אנטיילגענומען דער אונטערשטאטס־סעקרעטאר. פון פלאט מיניסטעריום אויף דער קאנפערענץ איז געקומען צו א פערשטענדיגונג אין אלע פראגען, מ'ערװארט דעריבער אז נאך היינט װעלען די פעראייניגטע שטאטען ארויסשיקען איינלאדונגען צו דער ענטװאפנונגס־קאנפערענץ פון די 5 מלוכות, װאס זאל פארקומען אין יאנואר 1930 י. אין לאנדאן.

ל אָ נ ד אָ ן, 7. (א. ט. או.) פרעזידענט הובער און פרעמיער מיניסטער מאקדאנאלד האבען היינט פערעפענטליכט אנ'אפיציעלע ערקלערונג אין װעלכער ס'װערט געזאגט: מיר האבען בעריהרט אלע פראגען װאס האבען געקענט ברענגען צו אנ'אנשטרענגונג צװישען ביידע פעלקער, ס'זענען דערגרייכט געװארען װיכטיגע פארשריט, ס'װערען געפיהרט װייטערע פערהאנדלונגען.

ל אַ נ ד אָ ן, 7. (ספּ. טעל.) אין די אונטערהאנדלונגען װאס װערען געפיהרט צװישען מאקדאנאלד מיט פרעזידענט הובער האבען א װעהר גינסטיגען פערלויף. דאס אויסערן מיניסטעריום האט דעריבער היינט שוין ארויסגעשיקט איינלאדונגען צו אמעריקא, פראנקרייך, יאפאן און איטאליען אז זיי זאלען אנטיילנעמען אין דער קאנפערענץ פון די 5 גרויסע ים־מלוכות װעגען ענטװאפנונג, די קאנפערענץ זאל פארקומען דעם 20. יאנואר 1930 י. אין לאנדאן.

יודישע היזקות אין ירושלים

בעטרעפען 1.500.000 דאָלאר

י ר ו ש ל י ם, 7 (י.ט.א.) די געלד־פאָדערונגען מצד די יודען, װאָס האָבען געליטען בעת די אונרוהען אין ירושלים און אין דער אומגעגענד, און װעלכע זענען דערלאַנגט געװאָרען דער א"י־רעגירונג, בעטרעפען 303 טויזענד פונט (אנדערט־האלבען מיליאָן דאָלאַר.

י ר ו ש ל י ם, 7 (י.ט.א.) דער הויפּט־קאָמאַנדאַנט פון ענגלישען מיליטער אין ארץ־ישראל. גען. בעבי, האָט בעת זיין אינספּעקציע־רייזע איבער יהודה אין דער בעגלייטונג פון פּאָליציי־קאָמענדאַנט מאַװראָגאָרדאַטאָ בעזוכט חדרה. דער גענעראַל האָט געפרעגט דעם פּרזיצער פון לאָקאַלען־ראַט, װי אַזוי די יודישע קאָלאָניסטען רעכענען זיך צו פּאַרטיפיצירען און פערטיידיגען די קאָלאָניע אין פאַל, װען די ענגלישע מיליטער־אָפּטיילונגען װעלען צוריקגעצויגען װערען.

דער יודישער פאָרשטעהער האָט אויף דעם נישט געענטפערט. דאַגעגען האָט ער אָנגעװיזען אויף דער נויטיגקייט צו פערשטאַרקען די אָרטיגע פּאָליצייאישע און מיליטער־װאַכען.

געשטארבען א מיטגליד

פון רומענישען רעגענטען=ראט

מארגען װעט די נאַציאָנאַל=פערזאַמלונג אויסװעהלען זיין פערטרעטער

ב ו ק אַ ר ע ש ט, 7 (ספּ. טעל.) היינט האַלב 7 אין דער פריה איז פון אַ בלוט־פערגיפטונג געשטאָרבען דער מיטגליד פון רומענישען רעגענטען־ראַט, דער פאָרזיצער פון העכסטען קאַסאַציע־טריבונאַל בוזדוגאַן.

אַ צװייטער מיטגליד פון רעגענטען־ראַט האָט מיט אַ קורצער צייט צוריק זיך אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט.

די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ רייה פערארדנונגען כדי צו זיכערען די רוה אין לאַנד. די בוקאַרעשטער פּאָליציי איז זייט 2 טעג אין שאַרפער „פּאַגאָטאָװיע".

צוליב דער קאָמפּלעטירונג פון רעגענטען־ראַט האָט דערװייל זיינע פונקציעס איבערגענומען דער מיניסטאָרען־ראַט. מיטװאָך װעט זיך צוזאַמענקומען דער פאַרלאַמענט און דער סענאַט. אויף דער פעראייניגטער זיצונג, װעלכע בילדעט די נאַציאָנאַל פערזאַמלונג װעט געװעהלט װערען דער נייער רעגענטען־ראַט.

ב ו ק אַ ר ע ש ט, 7 (אַ.ט.או.) נאָך דער זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט האָט פּרעמיער־מיניסטער מאַניו ערקלערט פאַר די פּרעסע פאָרשטעהער, אַז ער האָט איבערגעלאָזט פאַר די פּאַרטיי־גרופּירונגען זיי זאָלען צװישען זיך אַדורכקומען װעגען דער פּערזאָן פון'ם נייעם מיטגליד פון רעגענטען־ראַט. אויב ס'װעט נישט קומען, צו קיין פערשטענדיגונג װעלען דורכגעפיהרט װערען געהיימע װאַהלען.

צום סוף פון זיין ערקלערונג האָט פּרעמיער־מיניסטער מאַניו אָפּגעלייקענט אַז דער מיטגליד פון רעגענטען ראַט מיראָן כריסטיאַן זאָל זיך האָבען ענטזאָגט פון זיין אַמט.

ציהונג פון דער 19=טער מלוכה=לאטעריע

5=טער קלאַס – 25=טער טאג

5.000 זל. – 42668 89538 146119.

3.000 זל. – 27879 79430.

2.000 זל. – 8197 9374 38850 45355 104994 114239 123161 141412 144756 182329.

1.000 זל. – 9051 28440 30516 65819 71054 78234 85768 86242 91589 92354 94317 137815 143346 159461 160072 16299 171 659 182862.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער=קראַנקהייטען
פעטריקאװער 10, טעל. 86=31
נעמט אָן פון 8–$9^1/_2$ פריה און פון $3^1/_2$–$4^1/_2$ נאָכמ.

ציריק פון די בר. סטאַניעװסקי

פּרייטאָג קומט אויף אַ פּאָר טאָג קיין לאָדז דער בעװאוסטער צירק פון די בר. סטאַניעװסקי.

דער צירק װעט װי דער מנהג איז שוין, פערנעהמען דעם לאָקאַל אויף אַל. קאָשטשושקי 75.

דער צירק בעזיצט אַ פּרעכטיגע מענאַזשעריע, איינע פון די גרעסטע פערד־שטאַלען און אַ גלענצענד צוזאַמענגעשטעלטען אַנסאַמבל פון אַקראָבאַטען. בראש מיט די בעװאוסטע מוזיקאַלישע קאָמיקער בים און באָם.

די ערעפענונג־פאָרשטעלונג, פרייטאָג 8,15 אין אָװענד.

מיטגעפיהל־דעפּעשע

פון לאָדזער זשורנאַליסטען=סינדיקאַט צוליב'ן טויט פון טשעסלאַװ יאַנקאָװסקי

צוליב'ן טויט פון בעקאַנטען פּוילישען ליטעראַט און פּובליציסט טשעסלאַװ יאַנקאָװסקי אין װילנע האָט די פערװאַלטונג פון לאָדזער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט אַרויסגעשיקט צום װילנער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט פאָלג. דעפּעשע:

„גערירט פּינ'ם טויט פון דעם נעסטאָר פון די פּוילישע זשורנאַליסטען, רעד. טשעסלאַװ יאַנקאָװסקי שיקען מיר איבער דער פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם און דעם װילנער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט אונזער אויפריכטיגען מיטגעפיהל".

ברכה צפירה

די גאָט־געבענשטע זינגערין
דאָנערשטאָג אין „פילהאַרמאָניע"

מעלדונג

אָװנט־שול אויפן נאָמען ב. באָראָכאָװ
(ציגעל־גאַס 26)

היינט, דינסטיק, דעם 28־טען פינקטליך 8 אַזייגער אין אָװנט קומען פאַר די עגזאַמענס אין אונזער אָװנט־שול. אַלע פאַרשריבענע חברים װערען געבעטען צו קומען פינקטליך. דערביי מאַכען מיר אויפמערקזאַם, אַז ס'איז שוין דער לעצטער טערמין פון איינשרייבונגען, װייל די לעקציעס װעלען זיך שוין אָנהייבען נאָרמאַל באַלד נאָך די עגזאַמענס. 9935 די פאַרװאַלטונג.

די גרעסטע יודישע סענסאַציע! אַ לעבעדיגער גרוס פון ארץ־ישראל!

ברכה צפירה

דאָנערשטאָג אין „פילהאַרמאָניע"

אמונה, אפּיקורסות און פּראָלעטאַרישע װעלט־אנשויאונג

אויף דער אויבענדערמאָנטער טעמע װעט דער בעקאַנטער ארבייטער־טוער ה' זרבבל האַלטען אַ פאָרלעזונג היינטיגען שבת אין פילהאַרמאָניע. די פאָרלעזונג װערט איינגעאָרדענט דורך דער געזעלשאַפט אָװענט־קורסען פאַר אַרבייטער אין לאָדז, זגערזשער 17.

היינט און טעגליך! דער ליבלינג פון אַלע פרויען פון דער װעלט
WILLI FRITSCH
Suzy VERNON, Walerja BOOTHBY, Margit MANSTAD
„פאר דיר, געליבטע"
אין דעם פילם פון ליבע — — און טענץ א. נ.:
נעכסטער פּראָגראַם: דער קרייץ=װעג פון אַ פּרוי פּרעכטיגע דראַמע אין 10 אַקטען, װאָס בעצויבערט מיט איהר אינהאַלט אַלע צושויער מיט Harry Liedtke, Conrad Veidt, Werner Kraus אין די הויפּטראָלען

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אָנהויב אין געװ. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יו"ט 2 נאָכמ., לעצטער סעאַנס 10 אָװ. אויפ'ן ערשטען סעאַנס — זענען די פּרייזען פערקלענערט.

היינט און פאָלגענדע טעג! די גרויסע פּוילישע פּראָדוקציע א. נ.: היינט און פאָלגענדע טעג!
דאס געהיימניש פון אלטען דור
Jadwiga Smosarska (TAJEMNICA STAREGO RODU)
אין דער הויפּט־ראָלע די קעניגין פון פּוילישען עקראַן
בעמערקונג: פאַר די פאָרשטעלונגען און בעת דער פויזע װערט געגעבען קאָנצערטען פון גיגאַנטישען מאַרקאָני=ראַדיאָ

קינא־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26, ביים פּלאַץ קאָשטשעלני
פערשטאַרקטער אָרקעסטער.
דער זאַל איז מעכאַניש װענטילירט.
נעכסטער פּראָגראַם: „לעבעדיגער מת"
אין דער הויפּט־ראָלע PUDOWKIN

דער געהיימניספולער לאַרענס

וואָס וואַקסט אומעטום אויס, וואו עס קומען פאַר אינטערנאַציאָנאַלע אינטריגעס

פון א. בוקשטיין.

ווער־זשע איז אָבער ראָך דער ענגלענדער לאַרענס? אויב עס איז אַזוי שווער און אוממעגליך צו באַקענען זיך מיט דער נשמה פון דעם געהיים־נישפולן ענגלענדער, פון וואַנען שטאַמט זיין מאַכט און איינפלוס אין דער ענגלישער קאָלאָניאַל־פּאָליטיק?

זיין מאַכט און איינפלוס שטאַמען טאַקע פון זיינע גייסטיגע פעהיגקייטען, דאָס הייסט, טאַקע פון זיין נשמה, און דערפאַר קאָנען מיר מיט די ערשטע פּונקט אַזוי פיל באַקאַנט זיין, ווי מיט דער לעצ־טער. ד.ה., מיט זיין נשמה. עס איז אָבער גענוג צו וויסען, אַז די וועלט באַטראַכט איהם אַלס דעם אומגעקרוינטען מלך פון אַראַביע און פון די אַראַ־בער. און דאָס גיט אייך שוין א שטיקעל באַגריף פון זיין מאַכט און איינפלוס. און וואָרום דער ענג־לענדער — לאַרענס, קאָן זיין א ביטערער, פערפּי־סענער און געפעהרליכער שונא פון א יודישער היים אין פּאַלעסטינא און וואָרום ער קאָן האָבען א בלו־טיגע האַנד אין דעם דריטען חורבן אונזערען.

א שטיקעל באַגריף וועגען דעם לאַרענס קאָן מען אָבער קריגען פון זיין בוך „ריוואָלט אין דעה דעזערט" (דער אויפשטאַנד אין דער מדבר). א בעמערקענסווערטער בוך! עס איז פּונקט אַזוי מערקווירדיג און ווידערשפּרוכען, פול מיט פסיכאָלאָגישע סתי־רות, ווי די נשמה פון דעם לאַרענס׳ן מוז זיין פול מיט סתירות, די געשיכטע פון בוך איז אין קורצען פאָלגענדע:

„אין 1919", לייענען מיר אין דער הקדמה פון בוך, „האָט לאַרענס באַשריבען אין 400,000 ווער־טער די געשיכטע פון׳ם אַראַבישען אויפשטאַנד געגען דער טערקישער ממשלה, און הויפּטזעכליך זיין העלדישע ראָלע אין דעם אויפשטאַנד און זיינע ענטוישונגען מיט דער פרידענס־קאָנפערענץ פון ווערסאַיל".

די ענטוישונגען זיינע זענען באַשטאַנען מס־תמא אין דעם, וואָס די יודען האָבען באַקומען די באַלפור־דעקלאַראַציע, און פראַנקרייך — דעם מאַנ־דאַט איבער סיריע. לאַרענס איז זיכער נישט ענט־טוישט געוואָרען מיט דעם, וואָס זיין ענגלאַנד האָט באַקומען דעם מאַנדאַט איבער פּאַלעסטינע.

דעם מאַנוסקריפּט מיט דאָקומענטען האָט ער געלאָזט אויף א באַהן־סטאַציע אין א רענצעלע און מען האָט דאָס רענצעלע מיט׳ן מאַנוסקריפּט ביי איהם צוגעגנבעט. עס איז אַרוים א קלאַנג, אַז אַ־אַזעקגעגנבעט האָבען דעם מאַנוסקריפּט גנבים פון גאַר הויכען ראַנג... דאַן האָט זיך לאַרענס אַוועק־געזעצט און אָנגעשריבען דאָס בוך אויפסניי, אָהן דער הילף פון די דאָקומענטען, פון זכרון, הייסט עס, און אָפּגעדרוקט בלויז אַכט עקזעמפּלאַרען, פון וועל־כע דריי זענען באַלד פערניכטעט געוואָרען, ווייל דאָס בוך איז נישט געשריבען געוואָרען פאַר׳ן עולם ווייל לאַרענס האָט אפשר נישט באַדאַרפט און נישט געוואָלט באַרימט ווערען, און האָט באַאַחפּט בלייבען אין דער טונקעלקייט פון זיין העלדישען באַרוף.

און דאָך האָט מען דאָס בוך דערנאָך איבער־געדרוקט און לאַרענס איז דאָך באַרימט געוואָרען אַלס איינער פון די גרעסטע אַוואַנטוריסטען פון דער וועלט־מלחמה. און אויב מען האָט איהם יאָ איבער־געדרוקט און אַזוי פיל רעקלאַמירט פאַר׳ן ענגליש־רעדענדען עולם און פערשפּרייט ווי נאָר עס קאָן פער־שפּרייט ווערען, האָט מען עס זיכער געטאָן נישט געגען דעם פערפאַסערס ווילען, נאָר מיט זיין צו־שטימונג, דער קאָלאָניאַל אַמט האָט זיכער נישט געהאַט קיין אינטערעס דאָס בוך צו פערעפענטליכען ווייל ער איז ווייניג פעראינטערעסירט אין לאַרענס׳עס אומשטערבליכקייט. קיין באַזונדערען רוהם האָט דאָס בוך דעם אַמט און דער ענגלישער קאָלאָניאַל־פּאָליטיק נישט פערשאַפט. כאָטש דעם פערפאַ־סערס ענטוישונגען מיט דער פּאָליטיק פעהלען שוין אין דעם בוך. ווי עס שיינט, האָט ער מיט איהר דער־נאָך שלום געמאַכט אָדער האָט זיי פון צווייטען ווערק סתם אַרויסגעוואָרפען. מען קאָן זיך אָבער משער זיין, אַז דער קאָלאָניאַל אַמט האָט זיך ווייניג גע־פרעהט מיט דער פּובליקאַציע פון בוך און לאַ־רענס׳עס רוהם.

דער ערשטער ווידערשפּרוך, וואָס וואַרפט זיך באַלד אין אייערע אויגען, איז דער, וואָס די הקדמה פון בוך, געשריבען פון אַנ׳אַנדערען, אָבער אויך מיט לאַרענס׳עס צושטימונג, פערזוכט צו מאַכען אויף אייך דעם איינדרוק, אַז דאָס בוך איז געשריבען געגען זיין ווילען, גע ען זיין באַשיידענער, עניוות׳דיגער נאַטור, א נאַטור, וואָס האָט זיך אָפּגעזאָגט פון טיטולען, כבוד און באַלוינונג, פאַר זיינע גרויסע העלדענטאַטען, קורץ, וואָס דאָס בוך זוכט צו שאַ־פען פאַר אייך א בילד פון א לטר וואַחניק און נסתר... איהר פיהלט אַז טויזענדער חשבונות און כוונות זענען געווען געגען דער פערעפענטליכונג פון דאָס בוך, אַז די אינטערעסען פון דער ענגלישער פרעמדער קאָלאָניאַל־פּאָליטיק, זענען געגען דעם; געווינט האָבען אָבער צום סוף דער ...ילי־כער עהרגייץ פון דאָס מענשען, דער גלאַנץ פון אומ־שטערבליכקייט...

מיט סתירה און ווידערשפּרוך איז אויסגעוועבט דער גאַנצער גייסט פון בוך, ווייל דער גייסט שטרעבט צו גלאָריפיצירען דעם ענגלענדער — לאַ־רענס, דערהויבען איהם צום באַפרייער און וואויל־טעטער פון א פאָלק און איהם אויסקשטען אין די רייהען פון א גאַריבאַלדע א.ד.גל. און פון זיין אייגענער פעדער וואַקסט אויס בלויז אַנ׳אויבריגער פון מיליטערישע צוגען, אייזענבאַהן־בריקען און א מיליטערישער שפּיאָן און פּראָוואָקאַטאָר.

איבערלייענענדיג דאָס בוך, ווילט זיך אייך וואָ נען דעם פערפאַסער, וועלכער האָט זיך פון אַנ׳־אַריענטאַליסט, אַרכעאָלאָג און אַקספאָרדער געלערנטען פערוואַנדעלט אין א מיליטערישען שפּיאָן, דאָס זעלבע, וואָס נאַפּאָלעאָן האָט אַמאָל געזאָגט איינעם פון זיינע גרעסטע שפּיאָנען, וועלכען ער האָט באַשאַ־טען מיט גאָלד און וועלכער איז געבליבען אומצופריעדען מיט דעם לוין, פערלאַנגענדיג נאָך דעם מעדאַל פון עהרענלעגיאָן.

„די אויסצייכנונג איז פאַר אַנשטענדיגע מענ־שען", האָט געענטפערט נאַפּאָלעאָן צום שפּיאָן.

אין רעמזענדיגען סטיל ווילט זיך זאָגען דעם העלד לאַרענס: „איהר ווילט דעם רוהם פון א גאַריבאַלדי, מיסטער לאַרענס, די אומשטערבליכ־קייט פון גרויסע מענשען? איהר זענט אָבער נישט קיין גרויסער מענש. איהר זענט בלויז אַנ׳אויפרייסער פון אייזענבאַהנען און צוגען מיט מיליטער, איהר האָט די אַראַבער בלויז אָפּגעריסען פון טערקיי. פון זייערע איינענע ברידער און גלויבען און בלויז און זיי געבראַכט אונטער ענגלישער הערשאַפט, וועל־כע איז אפשר קליינער פון דער טערקישער, אָבער וואַוט נישט קיין דערלייזונג פאַר די אַראַבער גופא. די נייע ממשלה האָט זיי נאָך ווייניג גוטס געבראַכט, און אייער מייסטערווערק דער „אויפשטאַנד אין דער מדבר" פערדיענט נישט די אויסצייכענונג און רוהם פון היסטאָרישע פיגורען."

(סוף).

געשטאָרבענע פרוי רופט

איהרע בעלי־חובות צום בית־דין של מעלה

דער ווילנער איינוואוינער ה׳ ליפּקאָוויטש דער־צעהלט אונז פאָלגענדע העכסט־שפּאַנענדע און אויס־טערלישע געשיכטע:

אויף וויטאָלדאָווע גאַס אין זוויערינעץ האַלטען אַ געשעפטעל זיינע 2 פּלימעניצעס — יתומות, צוליב דער לאַנגער קראַנקהייט פון זייער מוטער, וועלכע איז פאַר־איאָהרען געשטאָרבען איז דאָס געשעפטעל חרוב געוואָרען און די בעלי־חובות האָבען זיי צו רוה נישט געלאָזען, מאָהנענדיג וואָס זיי קומט.

נאָך אַ באַראַטונג אין דער משפחה, איז באַשלאָסען געוואָרען צו פערקויפען די אַפּגעבליבענע ציהרונג פון דער פערשטאָרבענער מוטער און מיט דאָס געלד זעהר דורכצוקומען מיט די בעלי־חובות.

דערווייל איז אָנגעקומען דער טאָג פון יאָהר־צייט נאָכ׳ן טויט פון דער מוטער, (ליפּקאָוויטשעס שוועגערין), און ליפּקאָוויטשעס פרוי איז צואַמען מיט איהרע 2 פּלימעניצעס יתומות אַוועק אויף קברי־אבות.

זיך גוט אויסגעוויינט אויפ׳ן קבר פון דער מו־טער און שוועסטער זענען זיי נאָכהער אַלע דריי אַוועק, פערקויפט דאָס ביסעל ציהרונג און ער, ליפּקאָוויטש אַלס לייבליכער פעטער איז אַוועק נע־גאַנגען דורכמאַכען מיט די בעלי־חובות.

אויף מאָרגען אינדערפריה, בעת ליפּקאָוויטשעס פרוי איז אויפגעשטאַנען האָט זי איהר מאַן דער־צעהלט וועגען אַנ׳אויסטערלישען חלום, וואָס האָט זיך איהר ביי דער נאַכט גע׳חלומ׳ט, איהר שוועס־טער. די מאַמע פון די צוויי יתומות איז איהר גע־קומען צו חלום און צו איהר אַזוי געזאָגט:

„הער צו מיין שוועסטער! דער גרויסער צער און דאָס ביטערע געוויין פון מיינע קינדער דער־גרייכט צו מיר אין קבר, די ערד אַרום מיר איז שוין אַנגעזעקט דורכגעזאַפּט מיט די טרערען פון מיינע עלענדע יתומים. טאָ גיי־זשע, מיין שוועסטער און ווער דורכצוקומען מיט גוטען מיט אַלע בעלי־חובות. די בעלי־חובות וואָס וועלען נישט וועלען דורכקומען מיט גוטען וועל איך אַליין זיי רופען צום בית־דין של מעלה פאַר דער עולה, וואָס זיי ווילען באַגעהן געגען מיינע קינדער.

ה׳ ליפּקאָוויטש, איז אין משך פון אַ קורצער צייט דורכגעקומען מיט אַ גרעסערן טייל בעלי־חובות און עס פערגאַנגענעם דינסטאג אין אָווענד איז ער אַוועק צו איינעם פון די בעלי־חובות צו אַ געוויסען ג. אויף סלאָוואַצקי גאַס.

טרעפענדיג דעם בעל־דבר מיט זיין 24־יעהריגען זוהן שמואל אין שטוב, איז ליפּקאָוויטש צו־געטראָטען תיכף צום ענין ווען ער ערלעדיגען דעם חוב פון זיינע פּלימעניצעס.

נאָך אַ לענגערער דינגעניש איז דער אַלטער ג. דורכגעקומען מיט ליפּקאָוויטש׳ען און אַרויסגעה־מענדיג פון פּאָליארעם דעם וועקסעל, האָט ער איהם אָפּגעגעבען ליפּקאָוויטש׳ען.

דער זוהן אָבער, דער 24־יעהריגער שמואל, האָט זיך מיט כעס אַ שטעל־געטאָן און אויסגעשריגען, אַז ער וויל נישט שענקען אַפילו קיין איין פּרוטה פון חוב און רעדענדיג אַזוי האָט ער אַ כאַפּ געטאָן צוריס דעם וועקסעל פון ליפּקאָוויטשעס האַנד.

עס האָבען נישט געהאָלפען ליפּקאָוויטשעס טע־נות און תחנונים, אַז מען טאָר די אָרימע יתומות נישט דריקען צו פיל. דער בחור איז געבליבען קאַלט, זי אַנ׳איז צו אַלע זיינע רייד. אוועקגעהענדיג האָט ליפּקאָוויטש א וואָרף געטאָן א ווערטעל: „אַז קיינער קען נישט וויסען ווער עס מאָרגען עס איז". דאָס איז געווען אַ זייגער 12 ביינאַכט.

אַ זייגער 2 ביינאַכט, פערנעמט זיך פּלוצלונג דעם בחור ש. ג. אַראָפּצוגעהן פון בעט און אַ קוק צו טאָן זיין רעוואָלווער. מאַניפּולירענדיג אַזוי מיט׳ן רעוואָלווער האָט פּלוצלונג דער רעוואָלווער אויסגע־שאָסען און דער יונגערמאַן ג. איז געפאַלען צו דער ערד מיט אַ קויל אין ברוסט.

לונאַטשאַרסקי

ענדע פון 3־טע זייט).

רעמאַלט, אַלס רעדנער געשמ׳ט אין שטאָט. איז איי־ניגע מאָל אין וואָך אַרויסגעטראָטען מיט רעדעס אויף פערזאַמלונגען פון אַרבייטער און סאָלדאַטען, איז צוגענאַנגען צו מיר, און האָט פאָרגעשלאָגען צו אָרגאַניזירען א פערזאַמלונג ספּעציעל געגען לינטש־יוסטיץ און ענליכע רציחות. אונזער קאָמי־סאַריאַט פאַר יוסטיץ האָט געפיהרט אַנ׳ענערגישע חקירה ודרישה וועגען די שולדיגע, אָבער אין דער זעלבער צייט האָט מען טאַקע געמוזט וועקען דעם עולם זיך צו פערטראַכטען וועגען דעם מאָראַלי־שען באַדייט פון אַזעלכע מעשים. עס זענען אַריבער א פּאָר טעג און לונאַטשאַרסקי האָט מעהר נישט דערמאָהנט וועגען דער פערזאַמלונג, וואָס איז גע־שעהן? — לענין איז קאַלט געוואָרען צו דעם ענין און האָט נישט געוואָלט, מען זאָל זיך צוליב איהם איינרייסען מיט די מאַטראָסען.

אַנ׳אַנדערש מאָל: איך האָב אַריינגעטראָגען אין דער זיצונג פון דער קאָמיסאַרען־רעגירונג א פאָרשלאָג צו באַפרייען פון תכיסה איינגע מענשען. און פאָרגעשלאָגען האָב איך עס דערפאַר, ווייל מיר האָבען גערעכנט צו קריגען דערצו אויך די שטים פון לונאַטשאַרסקי׳ן וועלכער האָט געגאָלטען פאַר אַ וויכען כאַראַקטער, צוזאַמען מיט זיין שטים און מיט אַלע ליכקע סאָציאַליסטען־רעוואָלוציאָנע־רען, וואָס האָט געווען א מעהרהייט, מען שטימט אָפּ און ער הויבט טאַקע אויף זיין האַנד מיט אונז, אַז לע־נין, דער פּרעזידער, דערזעהט אונזער מעהרהייט, הויבט ער אויף א פּאָר פערוואונדערטע אויגען אויף לונאַטשאַרסקי׳ן און ערקלערט: „די אָפּשטימונג איז נישט קלאָר, מ׳דאַרף נאָכאַמאָל אָפּשטימען. מען הויבט ווידער די הענט, לונאַטשאַרסקי הויבט ווידער אין פערלעגענהייט די האַנט, ער שטויסט זיך אָבער אָן אויפ׳ן בליק פון לענינען און — לאָזט אַראָפּ זיין האַנט. אונזער פאָרשלאָג איז אָפּגעוואָרפען... דער־מאָלט האָבען מיר פערשטאַנען, אַז ער האָט א „ווייכען כאַראַקטער"...

לענין האָט שטענדיג געהאַלטען לונאַטשאַר־סקי׳ן נעבען זיך. ווייל ער האָט געדאַרפט די דאָזיגע פּאַראַדען־פיגור פאַר דער גרויסער וועלט, וועלכע אינטערעסירט זיך מיט קונסט, ליטעראַטור, ווי ענ־שאַפט, מיט דעם גלאַנץ פון עסטעטיק. לונאַטשאַר־סקי איז געווען דער „יאָהר־ערות" אַז די קולטור בליהט אין דער מלוכה, האָט זיך טאַקע לונאַטשאַר־סקי אַריינגעוואָרפען אין מוזעאומס, טעאַטערס, באַ־לעטען, מוסטער־שולען, רעקלאַמע־ אויסשטעלונג. אויסלאַנדס־רייזעס, כדי פונאַנדערצוטראָגען איבער דער וועלט דעם שם־טוב פון דער באָלשעוויסטישער קולטור. אויף יעדען קולטור־געביט איז געווען אויס־געבויט עפּעס א מוסטער־געביידע, אַנ׳איבערנאַטיר־ליכע שול אָדער אַקאַדעמיע, אַנ׳איבערוויסענשאַפט־ליכע לאַבאָראַטאָריע אָדער צוזאַמענפאַהר.

לונאַטשאַרסקי — דער מענש פון קולטור — האָט געהאַלטען אויסגעפּוצט דעם פּאַסאַר פון דער געביידע פאַר אויסלאַנד, לונאַטשאַרסקי אַליין האָט זיך געוויקעט אין קולטור און איז זיך פערגאַנגען אין מתיקות פון קונסט, ער האָט געמיינט, אַז מיט באַ־לעטען, מוזעאומס, מענטעאַטער צו קינסטלער, קען מען פערדעקען די נאַקעטקייט פון א גרויסען מיליאָנען פאָלק.

און איצט האָט זיך סטאַלין מישב געווען, אַז ער דאַרף האָבען א נייעם בילדונגס־קאָמיסאַר, ווייל די אויפגאַבע, וואָס לונאַטשאַרסקי האָט געהאַט צו ערפילען איז שוין דערפילט.

ד״ר. י. נ. שטיינבערג.

Dr. med. J. MAKOWSKI

קינדער־קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

CEGIELNIANA 8, tel. 50-02

עמפּפאַנגט פון 4–6 נאָכמ.

יורידישע עצות

אין דער ראָדינער אָפּטיילונג גיט די רע־דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַנטווארטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן

יורידישע אָפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

פרעגע דערלאַנגען צו׳נטערגעבען אויף א יורידישע עצה, דאַרף אויסגעשניטען ווערען דער קופּאָן פון דער רעכטען זייט, ווען די אַנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען הערען.

9830. ש. א. פון פּיעטריקאָווער 22.

צו ווענדען זיך צו א רעכטס־קאָנסולטאַנט ביוראָ אָדער ריכטיגער געזאָגט א ביוראָ פּרישב, דאַרף מען קיין שום ספּעציעלען אָדער אַלגעמיינעם ביל־דונגס צענז נישט באַזיצען, נאָר עס איז גענוג צו מעלדען בלויז וועגען דעם דער סטאַראָסטווע און אויסצוקויפען א 3־טע קאַטעגאָריע האַנדעלס־פּאַטענט.

9831. ק. ליס.

אַזא הנחה ביי א סעקוועסטראַציע האָבען נאָר לאַנדווירטשאַפטען.

9932. א פּעראינטערעסירטער לעזער פון טאַרנאָברושעג.

דער סקאַרב האָט דאָס רעכט צוזוטרעטען צו דער היפּאָטעק מאָר אַלע נישט שכרייבאַרע חובות א חוץ, פערשטעהט זיך, פאַר שטראַפען, עקזעקוציע־קאָסטען א. א. וו.

9833. א טרייער לעזער פון פּלאַץ דאָמ־בראָווסקיעגאָ.

אַזא רעגולאַציע איז גילטיג נאָר אין דעם פאַל, ווען דער אַקט איז צוזאַמענגעשטעלט גע־וואָרען דורך א רעיענט.

אַנדערש האָט דער מלוה דאָס רעכט ווייטער צו פאָדערן די גאַנצע שולדיגע סומע.

9834. א פּעראינטערעסירטער אַרבייטער פון זשעראָמסקיעגאָ.

אָהן אונטערשיד, ווי גרויס דאָס געוועלבעל איז און וואו עס געפינט זיך, קוים באַזיצט נאָר אייער פאָטער אַזא געוועלבעל, קאָנט איהר אייער מוטער שוין נישט פערשרייבען אין קראַנקען קאַסע אַלס מיטגליד פון אייער משפחה. די באַשטעטי־גונג פון הויזווירט ענדערט אין דעם פאַל נישט די לאַגע.

9835. ב. ק־ש.

אויב דער אומשטאַנד פון גייסטיגער קראַנק־הייט און אומפעראַנטוואָרטליכקייט ווערט פעסטגע־שטעלט ווערען דורך א פּסיכיאַטרישער עקספּער־טיזע ווערט דער פּראָצעס בטל ווערען און דער באַשולדיגטער ווערט באַפרייט ווערען אויף דער השגחה פון די עלטערן פּוועטוועל פּאָליציי.

9836. ד. ל. פון וואָסכאָדניע.

נישט אַריינגעהענדיג אין עצם ענין, מוז פעסטגעשטעלט ווערען, צו דער אָפּמאַך איז נישט פערפליכטעט שוין דערפאַר בלויז אַליין, וואָס ער איז אונטערגעשריבען דורך א מינדעריעהריגען.

9837. גאַלגאַניאַרזש.

די ערלויבניש פון דער וואָיעוואָדזטוואָ צו ענדערן דעם פאַמיליען־נאָמען איז חל אויך אויף דער פרוי און מינדעריעהריגע קינדער פון דעם פּעטענט. פוליעהריגע קינדער דאַגעגען מוזען זיך באַזונדער באַמיהען וועגען אַזא ערלויבניש, סיי־דען זיי פּעראייניגען זיך מיט דער זעלבער בקשה.

9838. מ. ד. גאַטהיינער פון קילינסקיאַגאָ 37.

אויב אין יוני 1914 איז אייער דירה געגאַנ־גען 150 רובל, דאַרפט איהר פאַר׳ן דריטען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר צאָהלען 73 פּראָ־צענט דירה־געלד און 3 פּראָצענט אויפ׳ן חשבון פון די אויסגאַבען, וואָס באַטרעפט צוזאַמען 75 זל. 81 גר.

9839. פישמאַן.

געוועהנליך קומט א קינדערלאָזע פרוי א פערטעל פון דער ירושה נאָך א פערשטאָרבענעם מאַן. קוים האָט אָבער דער פערשטאָרבענער מאַן נישט איבערגעלאָזט קיין קרובים ביז דער 4־טער ליניע, קומט דער אַלמנה א העלפט און די אַנ־דערע העלפט די קרובים פון דער ווייטערדיגע ליניע.

9840. לצוויט.

9841. א טרייער לעזער גראַשיק׳ס גאַס.

9842. ל־ך.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך מעלדען שטענדיג מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3–4 נאָכמיטאָג מיטבריינגענדיג די צייטונג.

לאָדז. 1929 קטאָבער

„נײַער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 8 אָקטאָבער 1929

די אויפלעבונג אויפ׳ן אינערליך-פּאָליטישען מאַרק

דער פּאָליטישער הויך־סעזאָן אין פּוילען האָט זיך שוין אָנגעהויבען. נאָכדעם, ווי דער פּרוּוו פון דער רעגירונג אַרײַנצוציהען די פּאָזיציע אָפּאָזיציע צו דער מיטאַרבייט, האָט זיך נישט אײַנגעגעבען האָט געמאַכט אַן ענגליכען פּרוּוו דער סאַנאַציע־סיים־קלוב, נאָר אויך דאָס איז נישט געלונגען. איצט הייבט זיך אָן אַ נײַע אַטאַקע מצד דער סאַנאַציע.

די סאַנאַציע, וועלכע הערשט שוין אין פּוילען העכער דרײַ יאָהר, פיהלט זיך לעצטענס אָפּגעשוואַכט. קיין מעהרהייט אין סיים האָט זי נישט און קיין דעצידירטקייט צו הערשען אָפען אָהן דעם סיים, ווײַזט זי נישט אַרויס, זוכט זי פּאַרלאַמענטאַרישע מיטלען ווי אַזוי צו בּעהערשען די לאַגע און דאָס שטעלט זיך אַרויס פאַר ווייט נישט לייכט. די אָפּאָזיציע האָט איצט דערפיהלט די שוואַכקייט פון דער רעגירונג: די לאַגע אין לאַנד איז אַזאַ, אַז די רעגירונג וועט זיך נישט דעצידירען אַרויסצורופען אויפטרייסלונגען און וועט נישט מאַכען קיין שאַרפע שריט אָבער אויך די אָפּאָזיציע קען זיך אויף אַזעלכע שריט נישט דעצידירען — ערשטענס, ווייל זי איז נישט בכח, און צווייטענס, ווייל זי וויל עס טאַקע אויך נישט. און די אָנפיהרערין פון דער אָפּאָזיציע די פּ.פּ.ס. וועלכע רייסט זיך מיט אַ.ע וועגען צו אַ קאָאַליציע־רעגירונג ערקלערט בײַ יעדער געלעגענהייט, אַז זי וועט פון אָפּיציעלען לעגאַלען וועג נישט אַראָפּגעהן.

אויב אַלזאָ בלייבען בײַם פּאַרלאַמענטאַרישען סיסטעם, קומט אַ׳ים דער רעגירונג צו לאַווירען און זוכען פאַרשידענע וועגען, כדי צו קענען בלייבען בײַם רודער ס׳איז זעהר נישט קיין לייכטע אויפגאַבע, און אויב די רעגירונג פיהרט ווייטער איהר ביז־איצטיגע ליניע, אינ׳ם גאַנצען מלוכה — וועט קומט אָן איהר פּאַרלאַמענטאַרישע גרופּע זעהר נישט לייכט, ווייל דאָ אין דער פּאַרלאַמענטאַרישער גרופּע זענען פאַראַן אויפריכטיגע אַנהענגער פון פּאַרלאַמענטאַריזם.

די נישט געלונגענע פּרובען פון דער סאַנאַציע קומען צו אַ וועלכער ס׳איז פאַרשטענדיגונג מיט דער אָפּאָזיציע האָבען געשאַפען אַ סיטואַציע, אין וועלכער די אָפּאָזיציע האָט זיך אָרגאַניזאַטאָריש פאַראייניגט דורכ׳ן שאַפען אַ לויזע פאַרבינדונג פון די לינקע און צענטער־קלובען. דער נײַער „צענטראָלעוו" וואָס נעהמט אַרום די פּאַרטייען פון פּ.פּ.ס. ביז פּיאַסט און רעכטע נ.פּ.ר. וועט אפשר זיין שווער צו געפינען אַ געמיינזאַמען לשון אין זייער פּאָזיטיווער אַרבּייט, אָבער זיי זענען דערווייל פאַרבונדען מיט איין אַלגעמיינעם בּעגעהר אומצוּוואַרפען די איצטיגע רעגירונג. דאָ קומען אין שפּיל נישט נאָר סאָציאַלע און פּאָליטישע נאָר אויך מאָמענטען פון פאַרזענליכער נאַטור.

אין אַ גאַנץ אומבּעקוועמער לאַגע געפינט זיך די הויפּט־פיהרערין פון דער אָפּאָזיציע פּ.פּ.ס., וועלכע האָט ערשט מיט אַ פּאָר חדשים צוריק געמאַכט אַן אָפערטע דער איצטיגער רעגירונג וועגען צוזאַמענאַרבּייט. די ראַזינע לאַגע נוצט טאַקע אויס די סאַנאַציע־פּרעסע און איהרע הויפּט־אַטאַקען ווערען געווענדעט געגען די פּ.פּ.ס. און דעם פיהרער פון איהר פּאַרלאַמענטאַרישער פראַקציע רעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי.

די לעצטע טעג איז די סאַנאַציע־פּרעסע און טער דער אָנפיהרערשאַפט פון „גלאָס פּראַוודי" אַרויס מיט אַ קלאַנג, אַז די צענטראָלעוו־אָפּאָזיציע איז דעצידירט אַרויסצורופען אַ מלוכה־קריזיס דורך ברענגען צו דער דימיסיע פונ׳ם מלוכה־פּרעזידענט, כדי אַזוי אַרום די הויפּט־מלוכה־מאַכט איבּערגעבען אין די הענט פון „זייער" סיים־מאַרשאַלעק דאַשינסקי. (ווי בעקאַנט, איז לויט דער קאָנסטיטוציע דער סיים־מאַרשאַלעק דער פאַרטרעטער פון מלוכה־פּרעזידענט אין דער צווישענצייט פון דער דימיסיע פון אַ מלוכה־פּרעזידענט, ביז ס׳ווערט געוועהלט אַ נײַער).

איבּערגעבּענדיג דעם קלאַנג אין ניעדזשאַלקאָווסקי׳ס נאָמען, רעדט דער „גלאָס פּראַוודי" מיט׳ן בּעקאַנטען לשון פון פּאָלקאָווניק סלאַווען, וועגען „בּרעכען די ביינער" און זאָגט אָן, אַז אויב ס׳וועט אימיצען אײַנפאַלען זיך צו פאַרמעסטען אויפ׳ן אַמט פון מלוכה־פּרעזידענט וועט ער „פּיטער קלאַנען אויפ׳ן טאָג און שעה ווען אַזאַ געדאַנק איז איהם אײַנגעפאַלען".

דער אָנגריף אויף ניעדזשאַלקאָווסקי׳ן איז געווען זעהר אַ שטאַרקער און ניעדזשאַלקאָווסקי האָט געפונען פאַר נויטיג באַלד אָפיציעל אָפּצולייקענען די גאַנצע מעשה, אַז זי איז אויסגעזויגען פון פינגער.

די פאַרבּרייטונגען צו דער פּאָליטישער שלאַכט ווערען ווייטער געמאַכט אין די ביוראָען פון די סיים־קלובען, און אַזוי ווי מאַרשאַל פּילסודסקי פאָהרט איצט אַוועק אויף אַ פּאָר וואָכען אָפּרוהען זיך אין איטאַליען, דאַרף מען רעכענען, אַז די שלאַכט אויפ׳ן סיים — פאָרום וועט זיך אָנהויבען נישט פריהער ווי אין ענדע פון היינטיגען חודש.

און ביז דאַן קען נאָך זעהר פיל געענדערט ווערען.

שׁ.

עס איז שלעכט

זאָגט וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי

אַ שאַרפער אַרטיקעל פון פיהרער פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען וועגען דער לאַגע נאָך די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

אין לעצטען נומער פון גענעראַל־אָרגאַן פון ציוניסטען רעוויזיאָניסטען „ראַזסוויעט" איז אָבּגעדרוקט אַ לענגערער שאַרפער אַרטיקעל פון וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי וועגען דער פּאָליטישער לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען אין ארץ־ישראל נאָך די לעצטע טרויעריגע געשעהענישען.

דער אַרטיקעל טראָגט דעם טיטעל: „עס איז שלעכט". מיר ברענגען דאָ אייניגע אויסצוגען פון דעם זעהר אינטערעסאַנטען און כאַראַקטעריסטישען אַרטיקעל פון רעוויזיאָניסטישען פיהרער:

עס איז געקומען אַזאַ צייט, אַז מען דאַרף רעדען אָפען, נישט רעכענענדיג זיך מיט דער מורא — טאָמער וועלען זיך דערפרעהען מיט אונזער אומעט די שונאים פון ציוניזם, אויב צו זיי וועלען דערגעהן די דאָזיגע שורות אין אָריגינאַל אָדער אין אַ איבּערזעצונג.

מיר שטעהען שלעכט. נישט דערפאַר, וואָס די אַראַבּער אין פּאַלעסטינאַ האָבען אונז „חרוב געמאַכט". דאָס, וואָס דאָרט איז געשעהן, איז נאָך ווייט נישט ענליך צו אַ צושטערונג און אַפילו נישט צו אַ פּאָגראָם. עס איז זעהר טרויעריג און שמערצליך, אָבער איבּערטרייבען דאַרף מען נישט. און דער עיקר, עס איז געווען און עס איז נאָך דאָ אַ גרויסע מעגליכקייט צו פאַרוואַנדלען די געשעהעניש אין אַ ווענדעפּונקט, דערשלאָגען זיך בּיי דער רעגירונג אַ סך ענדערונגען אין פּאַלעסטינאַ, גרינדליכע און גינסטיגע. חברון, צפת און דאָס איבּעריגע האָבען טיף אָנגעריהרט דאָס ענגלישע געזעלשאַפטליכע געוויסען. אויף דעם, וואָס נישט די גאַנצע ענגלישע פּרעסע רעדט וועגען דעם געשעהעניש אין אַ טאָן, וואָס איז גינסטיג צו אונז, איז נישטאָ וואָס צו קוקען... יעדער ענגלענדער פאַרשטעהט, אַז עס איז געשעהן אַ אומדערלאָזבּאַרע זאַך און מען וואָלט איצט עפּעס געראַפּט אויף וואָס פאַראַ נישט איז אויך ענדערען די לאַגע. אַוועקגעהן פון פּאַלעסטינאַ ווילען זיי נישט און וועלען בּשום אופן נישט אַוועקגעהן; אָפּזאָגען זיך פון דער ציוניסטישער פאַרפליכטונג קאָנען זיי נישט; נישט קוקענדיג אויף דער פלוידעריי אין זייער פּרעסע איז נישטאָ און עס קאָן וועגען דעם נישט זיין קיין צוויי מיינונגען אין דעם ערנסטען דעצידירענדען קרייז פון אַלע פּאַרטייען. בּיי אַזאַ שטימונג וואָלט מען געקענט פּועל׳ען וויכטיגע ענדערונגען, אויב עס וואָלט געווען ווער עס זאָל פּועל׳ען.

אָבּער ווער עס זאָל דאָס פּועל׳ען איז נישטאָ. זעקס יאָהר כסדר האָבען מיר געוואָרענט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, אַז זי האָט נישט קיין שום פּאָליטישען אָרגאַן. אַ לעדיגער אָרט. איך שטעל עס פעסט. נאָכ׳ן לאָנדאָנער צוזאַמענפאָהר פון אַקציאָנס־קאָמיטעט — ווידער אַמאָל און מיט אַ דאָפּעלטער איבּערצייגונג. די דאָזיגע מענשען טויגען נישט, און זייערע מעטאָדען טויגען נישט. דאָ איז נישטאָ וואָס צו בעווייזען: דאָס לעבען האָט שוין בעוויזען. דער ציוניזם האָט טייער בעצאָהלט דערפאַר, וואָס ער האָט נישט געוואָלט רעכענען זיך מיט אונזערע וואָרנונגען. מיר וואָרענען נאָכאַמאָל: די עקזעקוטיווע וועט פּאָליטיש קיין שום זאַך נישט אויספיהרען, זי טוט דערצו גאַרנישט, זי קען נישט ווייסט נישט, האָט נישט קיין פּלאַן ווי אַזוי אויסצופיהרען.

די לאַגע איז זעהר אַ שלעכטע.

די אויספאָרשונגס־קאָמיסיע איז צוזאַמענגעשטעלט אַזוי, אַז קיין אמת פון איהר וועט ענגלאַנד נישט דערוויסען זיך. עס האַנדעלט זיך נישט אין די דרײַ פּאַרלאַמענטס־מיטגלידער. הגם אויך מיט זייער צוזאַמענשטעל איז עפּעס נישט אַלץ אין אָרדנונג. דער תּוך פון דעם ענין איז אין דעם פּאָרזיצער און אין דעם סעקרעטאַר. דער פּאָרזיצער — איז אַ געוועזענער בעאַמטער פון קאָלאָניאַל מיניסטעריום. דער סעקרעטאַר איז אַ בעאַמטער אין דינסט. פאַר די מעשים פון דער אָרטיגער מאַכט איז פאַראַנטוואָרטליך דאָס קאָלאָניאַל מיניסטעריום; די קאָמיסיע דאַרף געבען איהר מיינונג וועגען די פעהלערן פון מיניסטעריום און זייגע אָנגעשטעלטע, און די ביידע דעצידירענדע אַמטען אין דער קאָמיסיע זענען אָנפאַרטרויט מענשען פון דעם מיניסטעריום. דער פאָרזיצער איז לויט די ענגלישע בעגריפען דער בעל־הבית; אַפילו פאָרמעל, אויב מיט איהם וועט מסכים זיין איינער פון די דרײַ קאָמיסיע מיטגלידער, וועט די שטימע פון פאָרזיצער זיכערען די מעהרהייט. און דער סטיל, אין וועלכען עס וועלען אויסגעדריקט ווערען די אויספיהרונגען פון דער קאָמיסיע, ד. ה. די פראַגע וועגען דעם, וואָס עס וועט זיין אונטערגעשטראָכען און וואָס פאַרשמירט — דאָס איז דעם סעקרעטאַרס עסק. דאָס קאָלאָניאַל־מיניסטעריום האָט זיך שוין פאַרפאַנצערט. אַזאַ „קונץ" האָבען אַפילו די פּעסימיסטען אין לאָנדאָן נישט ערוואַרטעט. אַלעמען אין ענגלאַנד איז קלאָר — אַלעמען אָהן אונטערשיד פון פּאַרטייען, יודען און קריסטען — איז קלאָר, אַז די קאָמיסיע איז צונויפגעזאַמעלט צו איין צוועק: ריינצוּוואַשען די פּאַלעסטינער אַדמיניסטראַציע, און זי וועט ריינוואַשען. צווייפלען אין דעם, האָפען אויף אַן אַנדערען אויסגאַנג איז שוין איצט נאַריש. דאָס איז שוין פאָראויס בעשטימט. דאָס האָט מען בעקאָנט נישט דערלאָזען מיט אַ קאַמף. מען האָט נישט געשטערט און איצט איז שוין שפּעט

די דזשענטעלמענער, וועלכע זענען פּראַיגנטערעסירט אין ריינוואַשען, וועט אַפילו נישט אויסקומען צו זאָגען אַ ליגען אין דעם פאַל. זיי וועלען מעהר נישט דאַרפען ווי לייקענען. מיר ווייסען טאַקי אַלע ווער עס איז שולדיג. אָבער דערווייזען אַ דירעקטע שייכות פון אַ בעאַמטען אין צוגרייטען די שחיטה, דערווייזען דורך דאָקומענטען אָדער אַן עד־ראיה — איז כמעט אומעגליך. אַזעלכע זאַכען ווערען נישט געטון נישט שריפטליך, נישט אין דער אַנוועזענהייט פון עדות. אַפילו די באָלשעוויקעס האָבען נישט געפונען אין די אַרכיוון דעם בריף פון מיניסטער פּלעווע, אין וועלכען עס איז בעשטעלט געוואָרען דער קישינעווער פּאָגראָם; ווייל אַזאַ בריף איז גאָרנישט געווען — און פאָרט האָט דעם פּאָגראָם איינגעאָרדענט פּלעווע.

בעשטראָפט מען דען בעאַמטע פאַר אַזעלכע זאַכען ווי אונפעהיגקייט, קורצזיכטיגקייט, לייכטזיניגקייט, אונבעגאַבּטקייט? ווייט נישט אַלע מאָל. בּיי אונז, אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, צום

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

לונאַטשאַרסקי

אַנאַטאָל לונאַטשאַרסקי, דער קאָמיסאַר פאַר פאָלקס־בילדונג אין סאָוויעט־רוסלאַנד איז איצט אַראָפּ פון דער סצענע. נאָך טראָצקי, זינאָוויעוו, קאַמענעוו, בוכאַרין — איז איצט געקומען די צייט פאַר לונאַטשאַרסקי׳ן אויך.

אַ סך וועלען זיך וואונדערן, וואָס לונאַטשאַרסקי, וועלכער איז כמעט צוועלף יאָהר נאָכאַנאַנד געשטאַנען בּראש פון דער בילדונגס־פּאָזיציע פון דער מלוכה, זאָל קענען אַראָפּגעריסען ווערען פון איהר. אַזוי שטאַרק האָט זיך זײַן נאָמען ווי אויסגעזונדערן מיט דעם בעגריף פון דער באָלשעוויסטישער מלוכה.

פּונקט ווי עס איז געווען כאַראַקטעריסטיש פאַר דער באָלשעוויסטישער מלוכה די מיליטערישע שטים פון טראָצקי׳ן, די טשעקיסטישע האַנד פון דזשערזשינסקי׳ן די טרוקענע האַנד פון בוכאַרינען. פּונקט אַזוי כאַראַקטעריסטיש איז געווען פאַר איהר די זיסע אויסגעאײַדעלטע שטימע פון לונאַטשאַרסקי׳ן, וועלכער האָט גערעדט אין נאָמען פון קונסט און וויסענשאַפט

אויב לונאַטשאַרסקי ווערט איצט אַרויסגעשטויסען פון זײַן פּאָסטען, איז עס נישט דערפאַר, ווייל ער זאָל זיך האָבען צונויפגעשטויסען, אירגעוויש, מיט סטאַלינען. נישט ער האָט זיך פאַרבונדען מיט דעם לינקס־קאָמוניסטישען שטראָם פון טראָצקי׳ן, נישט מיט דעם רעכטס־קאָמוניסטישען שטראָם פון בוכאַרין. ער איז געבליבען שטעהן איבּער אַלע שטראָמען.

איך געדענק, ווי איך האָב איהם געזעהן אין יאָהר 1917, בעת דעם אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאַליסטישען קאָנגרעס אין שטוטגאַרט, ער איז געווען דין ווי אַ שפּענדעל, פלינק און ריהרעוודיג אין זײַנע בעוועגונגען. און קיין גרויסע קאַפּיטאַלען האָט ער, מסתמא, מיט זיך אויך נישט געהאַט. יעדענפאַלס האָט דעמאָלט זײַן הויכע, שפּיציגע פיגור, מיט׳ן שפּיציגען בערדעל עטליכע מאָל זיך אַרומגעוואָרפען אין דעם בילינגען אויטאָמאַט־רעסטאָראַן, ביז זי האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם אַרער יענעם מאכל. אָבער ער איז געווען דעמאָלט און שפּעטער אַ טרעגער פון אייגענע גייסטיגע זוכענישען. ער האָט נישט נאָר פאַרטראַכטען די קונסט אין דעם טרוקענעם מאַרקסיסטישען חדר, נאָר ער האָט זיך אַפילו אַרײַנגעוואָרפען אין רעליגיעזע פראַגען. זײַן בוך וועגען „רעליגיע און סאָציאַליזם" האָט איהם פאַרשאַפט געגנער לצנות און פאַרפאָלגונגען פון פּלעכאַנאָוו׳ן און לענינען צוגלייך. און טאַקע זיי האָבען איהם געגעבען דעם שפּאָט־נאָמען „אַנאַטאָלי דער הייליגער". לענין האָט דעמאָלט געהאַט געגען איהם נאָך אַ בעזונדערען כעס, ווייל לונאַטשאַרסקי האָט מיט אַ גרופּע אַנדערע באָלשעוויקעס שאַרף געקעמפט געגען לענינ׳ס פּשרה־פּאָליטיק בנוגע דער רוסישער מלוכה־דומע. בעת לענין האָט געפאָדערט, אַז מען זאָל אַפילו אין דער האָזיגער „שטאָל" פיהרען פּאַרלאַמענטאַרישע אַגיטאַציע, האָבען לונאַטשאַרסקי און אַנדערע געמאַכט חוזק דערפון. אָט אַזוי איז ער אַרײַנגעטראָטען אין דער רוסישער רעוואָלוציע. אַרומגעוועבט מיט דעם גוטען נאָמען פון אַ פיין־פיהלענדיגען, טיף־געבילדעטען, אייגנאַרטיגען באָלשעוויק.

אין דער ערשטער צייט פון דער אָקטאָבּער־רעוואָלוציע האָט ער נאָך אויסגעהאַלטען זײַן כאַראַקטער, און דערפיהרט איהם אַפילו ביז צום אַבּסורד. ווי בעוואוסט, איז דער אויפשטאַנד דעמאָלט ווי אַ האָר פון מילך אַראָפּ אין פּעטראָגראַד, אָבער ער האָט אַרויסגערופען אַ בלוטיגען קאַמף אין מאָסקווע וואָס האָט זיך פאַרצויגען מעהר ווי אַ וואָך. עס פאַרשטעהט זיך, אַז די גראַנאַטען פון דער אַרטילעריע האָבען נישט געשאָנעוועט קיין מענשען און נישט קיין געבּײַדעס, מען האָט בעשאָסען אויך דעם קרעמל און בעשעדיגט עטליכע קלויסטערס. פּלוצלונג איז לונאַטשאַרסקי אַרויס מיט אַ געוואַלד־געשריי אין די צייטונגען, און מיט אַן ערקלערונג פון דער דעמיסיע פון דער ערשטער סאָוויעט־רעגירונג. וואָס איז געשעהן? עס איז נעמליך געשעהן, אַז די האַרמאַטען־קוילען האָבען דורכגעלעכערט אַ וואַנט פון דער אַרכיטעקטאָניש־שיינער קירך פון „וואַסילי בלאַזשעני"! די האַזינע פאַרשוועכונג פון אַ היסטאָרישען היילינטום האָט זײַן נשמה נישט געקענט אויסהאַלטען, בעת הונדערטער לעבעדיגע מענשען זענען געפאַלען אַלס קרבּנות פון דער זינהייכער רעוואָלוציע.

נישט נאָר לענין, נאָר אַ סך פון די דעמאָלטדיגע קעמפער האָבען געמוזט אָפּשטופּען פון זיך דעם האַזינען אויסבּרוך פון עסטעטישער פאַראַנטוואָרטליכקייט, וועלכע איז בעת מעשה געווען עטיש אַזוי בּלינד. און אפשר איז בּיי לונאַטשאַרסקי׳ן אין דעם האַזינען קינסטלער־פּראָטעסט געווען פאַרבּעהאַלטען אַ פּאָליטישער פּראָטעסט געגען דער שטורעמדיגקייט פון דער רעוואָלוציע בכלל. היינט האָבען מיר גראָד אַ גענויעם מאַטעריאַל וועגען דעם טראָצקי האָט איצט אָנגעהויבען פאַרעפענטליכען מאַטעריאַלען פון דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי, וואָס זענען פאַרבאָטען אין רוסלאַנד. צווישען זיי זעה איך דעם בעריכט וועגען אַ זיצונג פון באָלשעוויסטישען צענטראַל־קאָמיטעט. שוין אין די ערשטע טעג נאָך דעם זיג, לענין און טראָצקי פיהרען אַ פאַרביטערטען קאַמף געגען די רעכטע, די שרעקעדיגע און סקעפּטיקער; צווישען זיי איז לונאַטשאַרסקי און ער רעדט בזה הלשון: „מ׳קען פאַרשטעהן זיך, אַנווענדען פאַרשידענע מיטלען פון טעראָר, אָבער צו וואָס? פאַרוואָס?...

אָבער אַז די האַטען־מאַכט האָט זיך געשטאַרקט און די געגנער לעניס האָבען געזעהן, אַז ער בּעגעהט זיך אָהן זיי, האָבען זיי זיך איהם אונטערגעגעבען, און לונאַטשאַרסקי בּהוכם. פון יענער צייט אָן איז דער האַזינער ראָמאַנטישער „מענש" געוואָרען אַ הכנעה־דיגער אויספיהרער פון לענינ׳ס פּלענער.

אין מיין זכרון זענען פאַרבליבען אַ פּאָר קליינע פאַקטען פון יענער צייט, אין וועלכע די האַזינע הכנעה האָט זיך אַרויסגעוויזען.

עס איז געווען אין יאַנואַר 1918, אַ פּאָר טעג נאָכדעם ווי די מאַטראָזען האָבען אין אַ קראַנקען־הויז געהרגעט צוויי ליבעראַלע מיניסטאָרען שינגאַריאָוו און קאָקאָשקין, די אויפרעגונג אין פּעטראָגראַד איז געווען שרעקליך, לונאַטשאַרסקי, וועלכער האָט

(ווייטער זעה 6־טע. זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

8
דינסטאג
ד
תשרי תר"צ

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.30
זון-אונטערגאנג 5.24

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

(–) היינט וועט אין לאקאל פונ'ם מי-ליטערישען אמט, פיעטרקאווער 212, פארקומען די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911.

צו דער רעגיסטראציע דארפען זיך מעלדען די געבוירענע אין יאהר 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 6 פאליציי קאמיסאריאט.

און די וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 14 פאליציי קאמיסאריאט און זייערע פאמיליע-נע-מען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

Sz T U W Z Ż

רשימות פון יאהרגאנג 1907, 1908 און 1909

(–) היינט, דינסטאג ד. 8 אקטאב. דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציאישען ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג די יונגעלייט, וואס זע-נען געבוירען געווארען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D

מארגען – די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען.

E F G

ברכה צפירה
דאס איז שויין געבויג !!!

וועגען דער רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

(ב) צו דער איצטיגער רעגיסטראציע פונ'ם יאהרגאנג 1911 מעלדען זיך נישט א גאנצע רייה פערזאנען, וועלכע האבען נאך נישט קיין פוילישע בירגערשאפט אין זייער אנגעהעריגקייט צו אנ'אנ-דערער מלוכה איז אויך צווייפעלהאפט.

די מיליטערישע מאכט ערקלערט דעריבער, אז צו דער רעגיסטראציע דארפען זיך צושטעלען אלע אהן אויסנאהם. נאר די יעניגע, וועלכע האבען דאקומענטען, וועלכע בעווייזען אויסדריקליך, אז זיי זענען פרעמדע אונטערטאנען, זענען בע-פרייט פון דער רעגיסטראציע.

שילער דארפען מיטברענגען, א חוץ זייערע פערזענליכע דאקומענטען, די שול-צייגנישען, און האנדווערקער—אויך די צעך-צייגנישען.

דאנערשטאג, דעם 10. ד. ח. זינגט
ברכה צפירה
אין „פילהארמאניע"

א רעגירונגס-קאמיסאר אין די קרייז-קראנקען-קאסעס

(2) ווי מיר דערוויסען זיך פון מאסגעבענדע קוועלען, וועט די טעג נאמינירט ווערען א רעגי-רונגס-קאמיסאר פאר'ן קרייז-פעראיין פון די קראנ-קען-קאסעס. אלס קאמיסאר אויף דעם פאסטען זאל בעשטימט ווערען ה' פרושקאווסקי, דער איצטיגער דירעקטאר פון דער פירמע אקציען-געזעלשאפט ס. ראזענבלאט. פרושקאווסקי האט פריהער פערנומען א הויכען אמט אין פינאנץ-מיניסטעריום.

ה' פרושקאווסקי זאל שוין די טעג איבער נעהמען זיין אמט.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פארבכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

גרויסער מארד-פראצעס

דער שווער האט ערמארדעט זיין איידעם און דעם ער-מארדעטענס ווייב ווערט מיטבעשולדיגט אין מארד

(–) דעם 11. מאי 1929, 12 א זייגער ביינאכט האט זיך אין 3-טען קאמיסאריאט געמעלדעט די 25-יעהריגע יוזעפא מילער און ערקלערט, אז זי האט דערהרגעט מיט א האק איהר מאן אנטאני מילער אין איהר איינציגער וואוינונג אויף לאגעווניצקא 24. אויפ'ן ארט זענען באלד אוועק עטליכע פאליציי בעאמטע וועלכע האבען טאקע געטראפען דעם דערמאהנטען אנטאני מילער א טויטען אין א קאלו-זשע בלוט.

גענומען אין א קרייץ-פערהער האט יוזעפא מילער סוף-כל-סוף מודה געווען, אז איהר מאן איז דערהרגעט געווארען נישט דורך איהר נאר דורך איהר 62-יעהריגען פאטער סטאניסלאוו פאשארעק, דערביי האט זי דעמאלס געגעבען פאלגענדע ער-קלערונגען:

איהר מאן אנטאני מילער איז געווען אנ'אוואנ-טורניק און א גרויסער שיכור, שוין עטליכע מאל איז ער געזעסען אין טורמע פאר גנבות. דאס גאנצע געלד וואס ער האט פערדינט האט ער פערשיכורט און זי מיט איהר 1-יעהריג קינד האט געהונגערט צו דעם אלעמען האט איהר מאן זי מיט פערשידענע דראהונגען געצוואונגען, צו האבען מיט איהר אומאר-מאלע נעשלעכטליכע בעציהונגען, זי האט זיך קאטעגאריש אקעגענגעשטעלט און אויף דעם בארען זע-נען פארגעקומען די גרעסטע אוואנטורעס. דעם 11. מאי איז אנטאני מילער אהיימגעקומען א שיכורער ארום האלב נייז אין אווענד, ער האט גלייך אנגעה-הויבען אנ'אוואנטורע און האט גערדאהט איהר און איהר פאטער, וועלכער איז געווען ביי זיי אין שטוב צו דערהרגענען, דאך איז איהם געלונגען צו בע-רוהיגען און ער האט זיך געלעגט אין בעט אריין, פלוצלונג איז ער ווידער צוגעשטאנען צו זיין ווייב, זי זאל האבען מיט איהם אנ'אונארמאלע געשלעכט-ליכע בעציהונג. זי האט נישט געוואלט און איז אנטלאפען, ער האט זי נאכגעיאגט מיט דעם מעסער, וואס ער האט געהאט אין האנד און געוואלט זי דער-הרגענען, דאמאלס האט איהר פאטער געכאפט די האק וואס איז געשטאנען אין ווינקעל און דערלאנגט מילער'ן א קלאפ איבער'ן קאפ פון וואס ער איז געפאלען א טויטער, זי האט דעריבער געוואלט נעהמען די שולד אויף זיך און דעריבער איז זי אוועק אין קאמיסאריאט און געמאלדען וועגען דעם מארד.

וולאדיסלאוו פאשארעק און יוזעפא מילער זע-נען דעמאלס ארעסטירט געווארען און נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס אלס בעשולדיגטע אין מארד, אויפ'ן פערלאנג פון די אנגעקלאגטע יוזעפא מילער איז דער פראצעס בעטראכט געווארען ביי פערמאכטע טירען. נאכ'ן אויסהערען די עדות רעדט דער פראקוראר און פערטיידיגער.

ארום 11 א זייגער ביינאכט איז דער פראצעס איבערגעריסען געווארען דער אורטייל וועט ארויס-געטראגען ווערען היינט פארמיטאג.

ארעסטירט גנבים

(2) אויף דער סטאציע לאדז-פאבריטשנע, פאר'ן אפגאנג פון צוג אויף ווין-בוקארעשט, זענען געקומען צוויי עלעגאנט-געקליידעטע יונגע-לייט מיט וואליזקעלעך אין די הענד, פערנומען צוויי פלעצער אין א וואגאן פון 2. קלאס און זיך געמאכט גרייט צו פאהרען. בילעטען האבען זיי געהאט קיין קאטאוויץ.

אין א ווייל ארום זענען אין וואגאן אריינגע-קומען בעאמטע פון דער אויספארשונגס-מאכט און די צוויי פאסאזשירען, נאך א רעוויזיע אין זייערע וואליזקעלעך, און נאכדעם ווי זיי האבען זיך אויסלע-גיטימירט — ארעסטירט און אפגעפיהרט אין קא-מיסאריאט.

עס האט זיך ארויסגעוויזען אז די צוויי פאסא-זשירען זענען בעוואוסטע, דער פאליציי, צוויי קאסע-אויפברעכער: נתן קנושינסקי און שמואל טענענבוים ביידע זענען נישט לאנג ארויסגעלאזט געווארען פון טורמע, וואו זיי זענען אפגעזעסען א שטראף פאר אנ'אויפברוך. נאכדעם ווי זיי זענען ארויס אויף דער פריי האט די פאליציי דאך נישט אראפגעלאזט זיי פונ'ם אויג. נעכטען האבען זיך די צוויי לייט אויס-געקליבען קיין קאטאוויץ אויף „ארבייט" און די וואַ-ליזקעלעך האבען זיי געהאט פערשידענע מכשירים צו אויפצוברעכען קאסעס און דער ווערט פון עטליכע טויזענד זלאטעס.

די פאליציי האט בעשלאסען זיי צושטערען אין דער ארבייט. די מכשירים וועלען דינען אלס זאכ-ליכע בעווייזען געגען זיי.

זעלבסטמארד פון א 14-יעהריג מיידעל

(וו) אויף קרוטשא 14 האט זיך נעכטען אפגע-שפילט א שרעקליכע טראגעדיע: א 14-יעהריג מיידעל איז בגוואלדיג זעלבסטמארד.

נעכטען ארום 3 א זייגער אינדערפריה, ווען די עלטערן זענען נישט געווען אינדערהיים האט דאס 14-יעהריגע כירעל ה. ט. מיט'ן צוועק צו בענעהען זעלבסטמארד אויסגעטרונקען א גרויסע דאזע זאלץ-זויערע. אין עטליכע מינוט ארום איז אהיימגעקומען די מוטער פון דעם מיידעל און זעהענדיג דאס אפ-געבריהטע פנים און מויל פון איהר טאכטער, האט זי אנגערופען די גיכע הילף, דער דאקטאר האט ביי דער יונגער זעלבסטמערדערין ארויסגעפומפט דעם מאגען און זי איז אנ'אפגעשוואכטען צושטאנד איבער-געלאזט אינדערהיים.

א בלוטיגער אנפאל איז גאס

(2) נעכטען אינדערפריה האבען די דורכ-געהער אויף פאביאניצער שאסע לעבען הויז נומער 96 געפונען עפעס א פערהלשטען יונגענמאן אין א קאלוזשע בלוט.

מען האט ארויסגערופען די פאגאטאוויע וועלכע האט דעם פערוואונדעטען טארעוש ווינקלער (גראני-טאווע 14) אפגעפיהרט אין שפיטאל.

נאכדעם ווי דער קראנקער איז צו זיך געקומען האט ער ערקלערט, אז ווען ער איז נעכטען אין א שיכורן צושטאנד אהיים געגאנגען, איז צו איהם צוגעקומען עפעס א פרעמדער און געפאדערט געלד, אדער בראנפען, ווינקלער האט ערקלערט, אז מיט פרעמדע טרינקט ער נישט. פאר דעם ענטפער האט ער בעקומען עטליכע מעסער-שטעך.

די פאליציי זוכט דעם אנפאלער.

זיך געווארפען אונטער'ן אויטא און דערהרגעט געווארען

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך אונטער א דורכפאהרענדער אויטאבוס, וואס קורסירט פון לאדז קיין לענטשיץ, געווארפען אנ'אומבעקאנטער יונגער-מאן, נישט קוקענדיג אויף די בעמיהונגען פון שאפער איז איהם דאך נישט געלונגען איינצוהאלטען דעם אויטאבוס. דער זעלבסטמערדער איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט, ווי די פאליציי האט שפעטער פעסטגע-שטעלט הייסט דער זעלבסטמערדער יעקב שקאלניק און וואוינט אין לענטשיץ. די סבה פון זעלבסטמארד איז נישט בעוואוסט, ווייל דער זעלבסטמערדער האט נישט איבערגעלאזען קיין שום בריף מיט אויפ-קלערונגען.

געצילט צו דערשיסען א פאליציאנט

עהרנעכטען אינדערפריה האט דער פאליצ-יאנט אין ווידזעוו דערזעהן אויפ'ן פעלד צוויי פערשוין בעוואפענט מיט ביקסען. דער פאליציאנט האט די אומבעקאנטע בעפוילען אוועקצווארפען די ביקסען און אויפהויבען די הענד אין דער הויך, אנשטאט אויסצופיהרען דעם בעפעהל האט איינער פון די „יענערס" אנגעשטעלט די ביקס אויפ'ן פאליציאנט און געוואלט אויסשיסען, צום גליק האט די ביקס נישט אויסגעשאסען און דער פאליציאנט איז ניצול געווארען פון טויט, אויף די הילפס-רופען פון פאליצ-יאנט זענען אנגעקומען עטליכע דורכגעהער, וועלכע האבען ביידע פערשוינען געבונדען מיט שטריק און אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, פון וואנען זיי זענען אפגעשיקט געווארען צו דער דיספאזיציע פון דער אויספארשונגס-ריכטער.

נייע וואהלען פון שאצונגס-קאמיסיעס

(–) נעכטען האט דער פינאנץ-אמט בעקומען א צירקולאר פון מיניסטעריום וועגען אדורכפיהרען די וואהלען פון נייע מיטגלידער אין די שאצונגס-קאמיסיעס. די קאדענץ פון די איצטיגע מיטגלידער אין די שאצונגס-קאמיסיעס ביי די שטייער-אמטען ענדיגט זיך דעם 31. דעצעמבער.

די נייע וואהלען וועלען פארקומען שוין אין דער נאהענטסטער צייט, און צוזאמענהאנג הערמיט האט די האנדעלס-קאמער זיך נעווענדעט צו אלע סיטישע ארגאניזאציעס וועגען אויפגעבען קאנדידא-טען אלס מיטגלידער פון די שאצונגס-קאמיסיעס.

אויך דער מאגיסטראט דארף זיך ארויסזאגען וועגען דעם נייעם באהן-פאהר-פלאן

(מ) די ווארשאווער באהן-דירעקציע, צוטרע-טענדיג אויסצוארבייטען א נייעם פאהר-פלאן האט זיך געווענדעט צום לאדזער מאגיסטראט מיט א ביטע צוצושיקען אין דער נאהענטסטער צייט בער-מערקונגען צו דעם איצטיגען פאהר-פלאן ענט-שפרעכענט די בעדערפנישען פון דער שטאט און צי ס'דארפען געמאכט ווערען וועלכע ס'איז ענדערונגען, כדי צו בעפרידיגען די בעדערפנישען פון דער שטאט.

כדי ארומצורעדען די דאזיגע פראגען און אויס-ארבייטען די ענטשפרעכענדע פארשלאגען, רופט דער מאגיסטראט אויף היינט 7 א זייגער א קאנ-פערענץ פון אלע פעראינטערעסירטע צרכים ווי אינדוסטריעלער, סוחרים און אנדערע.

א קאמונאלע באנק

(2) אין דער נאהענטסטער צייט ווערט גע-גרינדעט א קאמונאלע באנק, צו וועלכער עס וועלען געהערען די שטעט: טושין, רודא, פאביאניץ, זשגאז, כאויי א. א. וו.

די עגזאטישע זינגערין אין פילפארביגע קאסטיומען
ברכה צפירה
דאנערשטאג אין „פילהארמאניע"

א גאסט אין לאדז.

קיין לאדז איז געקומען פון אמעריקא, דער בעקאנטער לאדזער יודישער זשורנאליסט גוסטאוו (נעצל) אייזנער.

אייזנער איז מיט 10 יאהר צוריק אוועקגע-פאהרען קיין אמעריקא און איז איצט געקומען אין זיין געבורטס-שטאט צוליב פאמיליען-צוזעקען.

אייזנער איז דער פערטרעטער פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנא אויף אמעריקא און וועט אנטיילנעהמען אינ'ם צוזאמענ-פאהר פון אינסטיטוט, וואס קומט בקרוב פאר אין ווילנא.

ה' אייזנער האט נעכטען בעזוכט אונזער רע-דאקציע און אונז געבראכט גרוסען פון יודישען לעבען אין אמעריקא.

פון ארבייטס-געריכט

(ז) אין דער פאבריק פון שייבלער און גראהר כאן האט געארבייט דער ארבייטער סטאניסלאוו נאזינסקי. דעם 7. מאי האט ער זיך צושלאגען אין דער פאבריק מיט אנ'אנדערע ארבייטערין און איז דערפאר דורך דער דירעקציע בעווייטיגט געווארען פון דער ארבייט אהן ענטשעדיגונג. נאווינסקי האט זיך געפינען בע'עולהט און אנגעקלאגט די פירמע אין ארבייטס-געריכט, פאדערענדיג 2-וואכענדיגע ענטשעדיגונג, דאס געריכט האט בעריקזיכטיגט די פאדערונג פון נאווינסקי.

* * *

דער וועבער יאן מיקולסקי האט אנגעקלאגט די פירמע „זאק און וואפסי" אין ארבייטס-געריכט פאדערענדיג בעצאהלט פאר 11 שעה וואס ער איז געשטאנען אהן ארבייט, ווייל מ'האט רעפערירט דעם מאטאר און טראנסמיסיעס. דאס געריכט האט די געפאדערטע סומע צוגעמשפט.

א געשלעג צווישען „גוטע ברידער"

(–) אויף בעגנעריקטא 96 האט אויסגעבראכען א געשלעג צווישען עטליכע „גוטע ברידער" בעת דעם דאזיגען געשלעג, איז שווער-פערוואונדעט גע-ווארען מיט מעסערס דער 30 יעהריגער יוזעף מאר-יעווסקי, דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט דעם פערוואונדעטען ערטיילט הילף.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען: אנטאניעוויטש, (פאביאניצקא 50); כאנדזינסקי, (פיעטריקאווער 164); סאקאלעוויטש, (פשעיאזד 19); רעמבעלינסקי, (אנדזשעא 28); זגערזשייטש, (פיעטריקאווער 225); קאסבערקע-וויטש, (זגערזשער 54); ס. טראזקאווסקא, (בושע-זשיגער 56)

דער יודישער שטאליץ! די פרעכטיגע זינגערין
ברכה צפירה
דאנערשטאג אין „פילהארמאניע"

מערדער אהן א נאז און אהן א צונג

פער'משפּט אויף 5 יאָהר טורמע

איינער, אנרי קרעפען האט דער'הרג'עט דעם
זיבעטען פון זיין געליבטער. דערנאך האט ער
אריינגעשטעקט אין מויל די ליופע פון ביקס
און אויסגעשאסען. ער איז געבליבען לעבען, נאר
איז איצט א מורא'דיגער קאַליקע.
דעם צווייטען אקטאבער האט מען איהם גע־
משפט.
זיינע בעווייזען האט ער געגעבען שריפטליך.
דער „פּאַריזער היינט" גיט פאלגענדען בילדעל
פון'ם פּראָצעס.
ס'איז אפשר אוממעגליך צו בעשרייבען דעם
מערדער אהן א נאז און אהן א צונג, וועלכער איז
געקומען נעקומען פאר'ן געריכט גע'משפט צו ווער־
דען פאר א מארד, וועלכען ער איז בעגאנגען
אויף זיין מעטרעסע מאטילדא דעלארש.
ווי קען מען בעשרייבען א מאן אהן א פּנים
און אהן א שטימע? וואס קען מען זאגען וועגען
דעם צוהאקטען פלייש אויפ'ן ארט, וואו עס איז
אמאל געווען א נאז? מיט א באנדאזש איז א
צוגעבונדען א טייל פון פּנים.
אבער נאך שרעקליכער ווי די וואונדען איז
דאס נומי רעהרעל, וואס פעראייניגט דעם האַלז
מיט רעב, וואס איז אמאל געווען דער האַלז
פון אומגליקליכען. א דאנק אט דעם רעהרעל ער־
נעהרט ער זיך איצט מיט געלעכלעך פון אייער
און מילך.
נאר א דאנק דעם רעהרעל אויך הערט מען
אך וואס דער אנגעקלאגטער קרעפען רעדט. און
דערט קרעפען אויפגערעגט, ציטערט דאס רעהרעל
ער איינדרוק איז א אומגעהויער־שווערליכער,
אך מעהר ווי א פיינליכער.
פאר דער דראמע איז קרעפען געווען א שעה־
ער יונג פון 37 יאהר, א געזונדער, א פעסטער, אנ'
ומח'ער פרויען־פערפיהרער. ס'איז געגוג, אז מען
זאל איהם דאס דערמאהנען און דאס גאנצע רעה־
רעל זאל ציטערען.
קרעפען וויל בשום אופן נישט נאכגעבען, אז
ער איז געווען דער געליבטער פון מאר. דעלארש.
— אבער — רופט זיך אן דער פרעזידענט —
האט מען אייך געזעהן עסען שאקאלאד איינער
פון צווייטענס מויל...
היינט האט קרעפען מעהר נישט קיין מויל.
פרעזידענט: איהר זאגט אז דעם 19־טען אק
טאבער ווען איהר זענט אריין צו דער באריע־
דזשוועכטערין, איז דארט געווען גרעמאן אייער
קאנקורענט. ער האט זיך געטשעפעט צו אייך און
האט ביי אייך געוואלט ארויסרייסען די ביקס. די
קויל איז ארויס און מאר. דעלארש איז געפאלען
טויט. אזוי, אזוי איז עס געווען.

3

קרעפען מאכט א בעוועגונג, אז יא.
און די אויספארשונג נעהט ווייטער, ווען קרע־
פען קען נישט רעדען, שרייבט ער אויף זיינע
עטעפערס.
די עדות בעווייזען, אז קרעפען און גרעמאן
האבען שטארק קאנקורירט איבער מאר. דעלארש,
דער כאן פון דער ערמארדעטער האלט זיך ווי א
פילאזאף און רעדט זעהר אביעקטיוו וועגען דעם
„צופאל".
א ס עדות איז אויך ארויסגעטראטען דער על־
טערער זוהן פון מאר. דעלארש, וויקטאר א יונגע־
לע פון דרייצעהן יאהר. ער זעצט זיך אויף א בענ־
קעל פאר'ן ריכטער. ער דערצעהלט די ריכטער
וועגען די קושען, וואס טרעפען האט געגעבען זיין
מוטער.
— ער פלעגט אריבערקלעטערען איבער דעם
דעם פלויט. ער פלעגט אריינזעצען די מאמען אויף
זיינע קניע. אמאל פלעגט ער זי מאכען וויינען.
קרעפען הערט אויס זעהר אויפמערקזאם דאס
יונגעל. דאס טרובקעלע ציטערט. ער שרייט אלץ,
אז ער איז נישט געווען דער געליבטער פון מאר.
דעלארש.
די רינגסט קומט דערצעהלען פון חדר זאכען
וועלכע מען מוז אויסהערען אונטער פערמאכטע
טירען.
ווען קרעפען און איהר פאטראנקע זענען געווען
אין צימער, פלעגט זי שטעהן אויף דער וואך.
קרעפען שאקעלט שרעקליך מיט'ן קאפ, אז
עס איז נישט אמת.
דער פראקוראר האלט א זעהר מעסיגע רעדע.
דער מערדער איז שוין א זי „געפלאגט פון גאט",
אז מענשען האבען שוין מעהר גארנישט וואס צו־
צוזעגען. ארוו. זשיל האלט א ריהרענדע פערטיי־
דיגונגס־רעדע וואס ברענגט אלעמען צו טרעהרען.
די געשוואוירענע אנערקענען אז דער טויט
פון מאר. דעלארש, האט געקענט זיין א צופעליגער.
דער מערדער אהן פנים ווערט בעשטראפט אויף
דער מינימאלסטער שטראף: פינף יאהר טורמע.

אנ'אויסטערלישע געשיכטע

מיט א'עלטערן יודען און א גראמאפאן

אין אונזער צייט פון ראדיא און גרויסע טעכ־
נישע דערגרייכונגען, זענען נאך פערהאן פערווארר־
פענע ווינקלען, וואו א גראמאפאן איז נאך א נייעס.
אנ'אויסטערלישע געשיכטע מיט א גראמאפאן
פאן איז זיך פערלאפען אין ניעדזעוויעשקי — א
הארף נעבען ווילנע, וואו ס'וואוינען יאהרן־לאנג
אויך צוויי יודישע משפחות.
איינער פון די איינוואוינער דער עלטערער
יוד אברהם־בער שטאקלישסקי האט איבערגעלעבט
אויף זיין לעבען עטליכע שווערע טראגעדיעס.
נאך פאר דער מלחמה איז זיין טאכטער די
חנ'ווריגע בריינע אנט־אפען מיט א רוסישען שרייי־
בער, האט זיך גע'שמר'ט. שפעטער האט איהר
אבער דער מאן אוועקגעוואָרפען און זי איז נעקו־
מען א צובראכענע, מיט חרטה, צו איהר טאטען.
דעם פרומען יוד אברהם־בער, וועלכער איז קיינמאל
אין קיין גרעסערע שטעט נישט געווען חוץ ווילנא,
וועלכע געפינט זיך איצט אין ליטע, וואו אברהם־
בער האט קרובים און וואוהין ער פלעגט פאהרען
אויף ימים נוראים, כדי צו קאנען דאווענען מיט
יודען צוזאמען אין א בית־מדרש.
דער פאטער האט אבער נישט אריינגעלאזט
צוריק זיין טאכטער אין זיין הויז און זי איז דאן
אוועק קיין מינסק, געווארען א גאבען־פרוי און גע־
שטארבען הארט אין א שפיטאל. די האזינע טראגישע
געשיכטע האט שטארק געבראכען אברהם־בערן,
זיין טרייסט האט ער געהאט אבער אין זיינע א
טאכטער און צוויי זוהן פון וועלכע איינער איז געפאר־
לען [illegible] שלאכט־פעלד, און דער צווייטער איז
געשטארבען אויף טיפוס אין ווילנער באראק, קיין
ווילנע איז ער געקומען זוכען פערדינסט.
מיט אברהם בער'ן איז געבליבען בלויז זיין
חתונה געהאטע טאכטער. אזוי האט אברהם בער
געלעבט מיט'ן אלטעגליכען גרויען דארפישען לעבען.
ער איז געווען תמיד פער'מרה־שחורה'ט. לעצטענס
איז אבער אין פערווארפענעם דערפעל געשעהן א
נייעס, א הארטינער איינוואוינער האט זיך געקויפט
אין שטאט א גראמאפאן מיט עטליכע פליטען.
דער אלטער אברהם־בער פלעגט אפט אריינ־
קומען צום קריסט. דאס שפילען פון גראמאפאן
האט אויף איהם געמאכט א מארנעם איינדרוק,
פון דעמאלט אן פלעגט ער אפט אריינקומען צום
קריסט הערען דעם גראמאפאן.
דעם פערגאנגענעם זונטאג איז פלוצלונג פער־
שוואונדען געווארען אברהם־בער און צוזאמען מיט
איהם אויך דער גראמאפאן. ערשט אין עטליכע
שעה ארום האט מען צופעליג דערהערט ווי אין
וואלד זינגט עמיצער, אריינגעהענדיג טיפער אין
וואלד האט מען דערזעהען אין די קוסטעס שטעהט
דער גראמאפאן און נעבען איהם זיצט אברהם־בער.
אויף א.ע טענה ער זאל זיך צוריקקעהרען אהיים
האט ער גע'טענה'ט, אז פון גראמאפאן רעדט צו
איהם א קול פון יענער וועלט און ער וויל דא פער־
בלייבען אין וואלד. מען האט פערשטאנען, אז ער
איז אראפ פון זינען און מען האט איהם מיט גע־
וואלד אפגעפיהרט צוריק אין שטוב אריין.

—=:8:=—

עס איז שלעכט

זאגט וולאדימיר זשאבאטינסקי

(ענדע פון 3־טער זייט).

ביישפּיל, נישט נאר מען שטראפט נישט, נאר מען
לעגט אפילו נישט פאר אנצוגעבען זיך אין דימי־
סיע. נאך פאר דעם צוזאמענפאהר פון עקזעקוטיוו־
קאמיטעט האט וועגען דעם זעהר גוט געשריבען,
איך געדענק נישט אין וועלכער צייטונג, דער ציוני־
סט ד"ר וואלדמאן; געוואָרענט, אז אויב מיר
וועלען אליין נישט געבען קיין ביישפיל און נישט
בעזייטיגען אונזערע אייגענע בעאמטע, וועלכע
האבען נישט נאר פערפעהלט צו בעמערקען די
סכנה — נאר האבען נאך אלעמען איינגערעדט,
אז עס איז גאר קיין שום סכנה נישטא — טא וואס
זשע זאל מען פערלאנגען פון די ענגלענדער? —
דאס איז א ביטערער אמת. פראטעסט מאניפעסטא־
ציעס האבען זיך ארורכגעטראגען איבער דער גאנ־
צער יודישער וועלט: אבער דאס נישט קיין טעות
— זייער בעדייטונג איז ארונטערגעריסען. זייער
ווירקונג איז אפגעטויטעט דערמיט, וואס די הויפּט־
מאניפעסטאציע, די איינציגע, וואס וואלט געקלונ־
גען פאר די ענגלענדער ווירקזאם — איז נישט
פארגעקומען. די דימיסיע פון דער עקזעקוטיווע,
די שטירצונג פון די פערזאנען, מיט וועלכע די
סעקרעטארען פון קאלאניאל־מיניסטעריום פלעגען
10 יאהר כסדר פריינדליך און צארט שמועסען,
שטיצענדיג — מיט זייער הסכמה — די „בעפרידי־
גענדע" לאגע אין פאלעסטינא — אט וואס עס
וואלט געמאכט אין ענגלאנד אנ'איינדרוק, אט
וואס עס וואלט בעשיינפערליך בעוויזען, אז עס
איז געשעהן אנ'איבערברוך, אז עס האט פאסירט
עפעס אונגעריעגליכעס, עפעס אזוינס, מיט וואס
דאס יודישע פאלק ווערט קיינמאל נישט מאכען
א רעכט...

עס איז פערהאן אין לאנדאן א וואכענבלאט
„ניר איסט" (נאהענטער מזרח). עס ווערט גערע־
כענט פאר'ן ארגאן פון קאלאניאל־מיניסטעריום,
וואס איז מסתמא נישט אמת; דאס וואכענבלאט
האט אבער בלי־ספק פערבינדונגען אין די קריי־
זען פון די בעאמטע פון דעם מיניסטעריום און
קאן דעריבער די שטימונגען, וואס הערשען אין
דעם אמט. מיט צוויי וואכען צוריק האט „ניר
איסט" געשריבען: מיר זאגען פאראויס אויף
זיכער די ציוניסטען. אז אלץ וועט בלייבען נאכ'ן
אלטען. בפרט — אז קיין איין ענגלישער בעאמ־
טער וועט נישט בעזייטיגט ווערען פון זיין אמט.

...דעם אמת וועט זיך דערשלאגען דער,
ווער עס וויל און קאן דערשלאגען זיך. און דאס
הייסט קעמפען, די, וועלכע רעדען היינט אין
נאמען פון ציוניזם און פון דער יודישער פאלעס־
טינא וועלען נישט קעמפען... עס איז זעהר שמערצ־
ליך מודה צו זיין, אבער עס קומט אויס: „ניר
יאסט" איז גערעכט, מיר וועלען פארשפילען.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע
אפאראטען, און: מעכאנאטעראפיע אויף פלאטפוס, קינסט־
ליכע פיס, גארסעטען א.ז.וו. קאנסולטאציע פון 5—7 אוו.
צוריי געקעהרט.

Dr. S. HEINRICH
פאמארסקא 10, טעל. 47-67
צוריקגעקעהרט.
ספעצ. פאר קינדער און אינערליכע
קראנקהייטען
... מיט פיזיק.־טעראפיע. רענטגען. קווארץ.
... ליכט־בעדער, נעמט אן פון 2-12½ און
4-7 נמ. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייז.

...ער מאלפע־מענש

(3 (סענסאציאנעלער ראמאן)

א פערראכטונגס שמייכעל האט זיך בעוויזען
... אויף אדעלעס ליפען:
— און איהר לייגט מיר אזוי קאלט־בלוטיג
... צו פאהרען אויף מיטאג צום מיסטער גרעגא־
... פען, און געהן אין וועג אריין דער פריילין
... נדראז!
— וואס, איהר האט דען רחמנות אויף איהר?
— איך האב אויף איהר גרויס רחמנות, — האט
... ס מיידעל אויפריכטיג געענטפערט — איך האלט
... דער, אז ס'איז גלייכער זי זאל איצט רחמנות
... בען אויף איהר, איידער מ'זאל אויף מיר דא־
... ן שפעטער רחמנות האבען...
זי האט שווייגענדיג געעפענט די טיר.
פאס האט זיך שווייגענדיג פערנויגט און איז
... וועק.
ער האט בעשלאסען, אז סוף כל סוף קאן
... זיך בעגעהן אהן פרעמדע הילף.
אין זיין בוזען איז געלעגען א בויגען אפ־
... דרוקט אויף דעם „קאפ־פאנגערס" שרייב־מאשין...
און — אויב מ'זאל ריכטיג צוטרעטען צום
... ן, קאן מען פאר דעם דאזיגען דאקומענטעל
... קומען נישט ווייניגער, ווי א טויזענד פונט.

קאפיטעל זעכצעהן

דאס פענסטער אין טורעם

דער מיסטער לאנגוואל איז געזעסען אין זיין
שטרויענעם פאטעל אין גארטען, ענטקעגען זיין
געמיטליכען הויז.

דער אלטער איז געווען אנגעטון אין א גרוי־
עם זיידענעם כאלאט פון אלטען שניט; אויפ'ן
קאפ האט ער געטראגען א זיידענעם נאכט־קאפעל;
אין די ציינער האט ער געהאלטען א ליימענעם צי־
בוך, וואס האט פון צייט צו צייט ארויסגעלאזט
קורצע קנוילען רויך.

ער האט נאר־וואס פריי־געלאזט די פרוי, וועל־
כע האט אלע טאג אויפגערוימט דאס הויז, און
געקאכט עסען.

אין גארטען האבען זיך דערהערט שריט.
לאנגוואל האט לכתחלה געמיינט, אז די פרוי
האט עפיס פערגעסען אין הויז, און צוריקגעקומען
עס נעהמען, אבער אומקוקענדיג זיך, האט ער מיט
פערוואונדערונג דערזעהן דעם מיסטער גרעגארי
פון זיין שכן, וועלכער האט איהם שוין צוויי מאל
פערשאפען גרויסע עגמת נפש'ען.

דער אלטער איז אויפגעשטאנען בכבוד גדול
מקבל געווען דעם אונאנגענעהמען גאסט.

— גוטנ'אווענד! — האט פען געזאגט — קאן
איך זיך מיט אייך אדורכשמועסען וועגען א וויכ־
טיגען פערזענליכען ענין?
לאנגוואל האט פריינדליך א שאקעל געטון
מיט'ן קאפ.
— זעלבסטפערשטענדליך, מיסטער גרעגארי.
קומט אריין אין שטוב.
ער האט אריינגעפיהרט דעם באראנעט אין
א שמאלען פינסטערען זאל און אנגעצונדען ליכט.
מיסטער גרעגארי האט א בליק געטון אויף
דעם ארעם־מעבלירטען צימער און שפאטיש א שמיי־
כעל געטון.
קוקענדיג אויף איהם איז שווער געווען זיך
צו משער זיין, וואס עס האט איהם אהערגעבראכט
צו לאנגוואל'ן.
דער אלטער האט אונטערגעשטעלט דעם גאסט
א שטול, — און ליבענסווירדיג א פרעג געטון:
— מיט וואס קאן איך אייך דינען, און וואס
איז די סיבה, וואס איך האב דעם כבוד אייך דא
צו זעהן?
— ביי אייך האבען זיך דא אפגעשטעלט קי־
נא־אקטיארען?
לאנגוואל האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ,
אז יא.
— צו מיר האבען דערגרייכט נארישע קלאנ־
גען, אז מיין מאלפע זאל זיך האבען בעמיהט
אריינצוקריגען אין אייער הויז.
— א מאלפע? — האט זיך לאנגוואל פער־
וואונדערט — צום ערשטען מאל הער איך, אז אין
אונזער געגענד זאלען זיך געפינען מאלפעס...
לאנגוואל איז געווען אויפריכטיג.
דער באראנעט האט אבער מיט חשד אריינ־
געקוקט אין זיינע אויגען.
— אזוי גאר? — האט ער א שמייכעל גע־
טון — איהר ווילט מיר פערזיכערען, אז איהר
האט קיינמאל נישט געהערט וועגען מיין אראנג־
אוטאנג?
דער אלטער האט זיך שטאלץ אויסגעגלייכט:
— איהר מיינט צו זאגען, מיסטער, אז איך
בין א ליגנער?... אויב איהר מיינט אזוי — טא
אט איז די טיר! הגם ס'איז מיר זעהר אונאנגע־
נעהם עובר צו זיין אויף די כללים פון גאסט־
פריינדליכקייט, רעכען איך, אז איך האב נישט
קיין אנדער ברירה, ווי בעטען אייך, איהר זאלט
תיכף פערלאזען מיין הויז...

— ווייס איך וואס! — האט איהם מיסטער
גרעגארי אומגעדולדיג איבערגעשלאגען — היצט
זיך נישט, מיין פריינד! איך בין נישט געקומען
אהער, כדי צו קריגען זיך מיט אייך... איך האב
געהערט זאגען, אז איהר זענט א דאקטאר?

לאנגוואל האט פערוואונדערט אויפגעהויבען
די ברעמען:

— יא, אין די יונגע יאהרען האב איך זיך
פערנומען מיט מעדיצין.

חוץ מזה האב איך געהערט, אז איהר נוי־
טיגט זיך זעהר אין געלד־מיטלען! האט מיסטער
גרעגארי פארטגעזעצט, ארומקוקענדיג זיך ווידער
אין צימער — איך בין גרייט צו שווערען, אז איהר
האט נישט קיין מזומנ'עם שילינגער אין טאש!

— איהר האט א טעות — האט דער אלטער
געלאסען געענטפערט — איך בין א גאנץ פערמעג־
ליכער מאן, און אלס בעווייז קאן אייך דינען דער
פאקט, אז איך דערלויב זיך דאס פערגעניגען
אויפצוהאלטען דעם פאלווארק אין דעם איצטיגען
מעמד, וועלכער ענטשפרעכט מיין געשמאק און
מיין ליבשאפט צו אנטיקען. די דאזיגע שוואכקייט
קאן זיך אייך אויסווייזען אלס אויסטערליש, זי
איז אבער דער ציל פון מיין לעבען... פונוואנען
האט איהר זיך דערוואוסט, אז איך בין אמאל
געווען א דאקטאר?

(פֿאָרזעצונג קומט).

ענדליך

האבען זיך אלע איבערציינגט אז ד׳ פאטענטירטע

פעלד-בעטען

PALMA-PATENT וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע
זענען די פראקטישסטע און דויערהאפטסטע
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר, עמפפעהלען מיר אויף לאגער.
אויסערדעם בעזיצען מיר אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען טיש-בעטען, אמעריקאנקעס,
קינדער-וועגעלעך. קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך. טעטער-מאס.

מאטראצעו, געבעטע, שאסקאווע און קאנאדיסקע קאועטקעס און טאפטשאנעס

בעמערקונג: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאויע-בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. -- פאבריקס-פרייזען. -- זעטטליבע רעפעראטורען.

הורט לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85 דעטייל

„Szyk" אלע גלוביגע פון דער געוו. פירמע
„Bazar Dziecięcy" איצט „Dziecięcy"
פיעטריקאווער 82, ווערמענס איי. ענטיבער זענע
גראסמאן און פינקעלשטיין, אז זיי זאלען
זך מעלדען דינסטאג, דעם 8. ד.ח 8.30 אוו.
אין פעראייניגטען סוחרים און פאבריקאנט-פעראיין
אויף פיעטריקאווער 19, כדי פארצונעמען א גע-
מיינזאמע אקציע. 9766 די גלוביגע.

אויף לוין!

ווערען אנגענומען פערשידענע סחורות
אויף ברייטע ענגלישע שטיהל פון 42 ביז 72 צאל
ענגל. ווי אויך קוריער.
צו ערפאהרען ביים פארטיער זאוואדזקא 16
פון 8 פריה ביז 5 נאכמיטאג. 6766

אכטונג!

גאנץ אייראפע בעקומט איהר אויף אונזער
5-לאמפיגען אפאראט אהן יעטוועדער
אויסערליכער און ראהם-אנטענא. ס׳איז
גענוג נור צו פערבינדען דעם אפאראט צו דער
באטעריע. :-: אויפ׳ן פערלאנג פון די קליענטען,
שטעלען מיר אריין אויף פראבע.

Polskie Radjo

Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka
9066 **Andrzeja Nr. 4.**

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.
גושטשינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר אימיך נאז, האלז, אויערען קר	4½—5½
ד״ר קערשנער קינדער-קראנקה.	11-9 4½-5
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד״ר לובינסקי הויט און געשלעכטס-קר.	1½—12½
ד״ר שפירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד״ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.ח.
און פעקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-באשטראהלונג, איי-
ספריצונגען, מעסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערעס. אויף
פערלאנג ווייזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען
אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגט און בלוט
איספונגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי טעכנ. אפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צאהן, קראנען, פלאמבען א. א. ח.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-
קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
נעמט אן פון 8-2 נאכמ. און פון 5-9 אווענד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

בחצי חנם!! מחזורים

הילנער סקלאר ספרים	פערטרעטער פון קאלאמייער טליתים

א. מ. גרובשטיין
זוסכארניא 54, פראנט 1-טער שטאק.
צו בעקומען ש״ס, טורים, רמב״ם, חומשים, פסוקים,
מדרשים, משניות, מחזורים און מחזורים מיט
פוילישער איבערזעצונג, סידורים. ספעציעלער אויס-
וואהל סידורים פאר כלה-מתנות. טליתים קא-
לאמייער, טערקישע און פיינע זיידענע, אויך
טליתים קטנים, ציצית, זיידענע גארטלען, קאפלען,
אויך א גרויסער סארטימענט פון פערשידענע ספרים
25 פראצענט ביליגער ווי איבעראל!
א. מ. גרובשטיין, זוסכארניא 54 פראנט 1 שטאק

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט!!!

זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
טעלעפאן 48-79
וואו עס ווערט געגריסענהאפט ערלעדיגט און
געשריבען אלערליי ביטעס, קלאוזולעס,
זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט
אין פוילען, אפעלאציעס, אדוואקאטיעס,
אלערליי ספראוועס קארנע און ציווילע וועגען
דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי
ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, פעטריקאווער 17
רעכטס-קאנסולענט

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
פון מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-
לאגישע און נערוועץ-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע
טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים-
קטנים, הורט און דעטייל מיט אויסמערקזאמקייט, אויך
גארטלען, שפאגיעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א. ח. ציטרינאווסקי, קאמיעננא 1,
אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלטע
טליתים צום וואשען.

א קראפט-שפולערין

ווערט פאר זאפארט געזוכט
ביי ראזען
וויערזשבאווא 16.

א מאשין-נייהערין

צו סוויטערס
ווערט געזוכט
צו ערפאהרען
ביי נאוואטני
לאגעווניצקא 33, III שט.

א פעהיג יונגעל

(א יתום)
זוכט א פאסטען אין א
געשעפט, פאבריק אדער
קאנטאר. בעקאנט אין
בוכהאלטעריע און מאשין
שרייבען. רעפערענצן
ערשטקלאסיגע. אפערט
אונטער „G" אין אדמיג.

ארבייטער

אויף צואַרבייטען וואלענע
טיכער און סוויטערס
ווערען געזוכט.
צו ערפאהרען רייטערס-
גאס 3, ביים פארטיער.

צוליב אבּרייזע

איז פון שוין צו פעידינג
נען א שעהן פארמירטע
בודקע מיט א שוסטע-
ווערקשטעל מיט מכשירים
ביליג. עס קאן אויך זיין
אלס וואוינונג צו בעזיכ-
טיגען יעדען טאג פון
4-12 נאכמ. אין כוינע
דאלנא 12 מעקלערס,
9917 געוואינשען.

א קוואליפיצירטע רעפעזירקע

צו סוויטערס
ווערט געזוכט
ביי נייבערג
20 אגראדאווא 20

Dr. med.
W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 41.
טעל. 84-72
נעמט אן פון 6-8 אווענד

מעכאנישע שלאסעריי און אויטאגענישע שווייסעריי

פינקטליכע אויספירונג

J. REDER

11 קאנסטאנטינער 11
פריוואט-וואוינונג: גראנסקא (דלוגא) 20

ו.י.ז.א. I. פרעבעל-קאמפלעט

אין דער העברעאישער שפראך פאר קינדער פון 3-6 יאהר. נארוטאוויטשא 31, 1 שט. פראנט, פיהרט פר׳ אסתר לאסמאן

II. פרעבעל-קאמפלעט

אין דער העברעאישער שפראך פאר קינדער פון 3-6 יאהר
זאקאנטנא 40, 2. שט. פראנט, פיהרט פר׳ ווײדענפעלד.
אנמעלדונגען נעהמט אן פרוי ד״ר ברוידע, גדאנסקא 46 און פרוי
ד״ר ספעקטאר, פיעטריקאווער 107. 9766

Kino MIMOZA

ul. KILIŃSKIEGO 178.

היינט און פאלגענדע טעג !!!
גרויסער סופערפילם פון דער פראד. „Columbia Pictures"

אונטערוואסער-שיפעל S. 44

דראמע פון מעכטיגע געפיהלען און קאנפליקטען.
אין די הויפט-ראלען:
DOROTA REVIER i JACK HOLT.

בלענדענד וויים איז האפמאנ׳ס רייז-שטערקע און גלאנץ-שטערקע

איבעראל צו בעקומען.
9766 אליינפערקויף
F. GLUGLA, Południowa 28, telefon 15-32

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערען קר.	10—11 2—5 7—6
ד״ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד״ר יוסמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד״ר קאנמאר כירורגישע-קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד״ר ווייגבערג אינ. וועגן לונגען	12—1, 6½—7½
ד״ר סמושקעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדענטשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	3—2

יחן-טונדהיילונג, בעליכטונגען, קאראנען, פלאמבען א.א.ח.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען דורך קאפ (באָרד) מיט
רענטגען שטראלען. פאר בעשטראלונג און דורכליכטונ-
גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע
מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
איספונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. קאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

Dr. ADAM
GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקה
רענטגען און ליכט-היילאינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אווענד
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-
שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען
(האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

צאהן-ארצט
St. Gelberg

וואוינט יעצט
14 Zawadzka 14
נעמט אן פון 2 - 10 און פון 7 - 4

Dr.
M. Wolfson

צוריקגעקעהרט.

Dr. A MAZUR

ספעציאליסט פאר האלז-, נאז- און אויערען-קראנקה.
65 זשכאדניא 65, טעלעפאן 10-66.
נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 נאכמיטאג און
פון 4 ביז 6 אין אווענד.

Dr. med.
J. Polakow

פאר קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
קאנסטאנטינער 37 a, טעל. 39-75
אין ד׳ לעטשניצע פעטריקאווער 294, ט. 289

אנאנסען-פרייזען: פערל מעקסט—18 גר. פריזקען און מרב יודיש—24 גר. אין דער ערש 5 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60 . . .
ווי פילטער-מאיר נעבן טעקסט—12 . . . 15 . . .
לאייר דער שפאלט 50 גרש. 100 גרש. שיש׳. מעלזאנבען—10 גר. 3 הארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółka z odpowiedz. ... Ch. J. Brzostowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.